

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Katedra Českého jazyka a literatury

Petra Chvatíková

Obor: Český jazyk a literatura – Základy technických věd a informačních technologií

3. ročník - prezenční studium

PROMĚNY ČESKÉ AUTORSKÉ POHÁDKY

Bakalářská práce

Vedoucí: Doc. PhDr. Vlasta Řeřichová, CSc.

Olomouc 2010

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně pouze s použitím uvedené literatury.

V Olomouci 27. 6. 2011

.....

Na tomto místě bych ráda poděkovala své vedoucí bakalářské práce, doc. PhDr. Vlastě Řeřichové, CSc., za odborné vedení a cenné rady.

Mé poděkování patří i žákům Základní školy Valašské Meziříčí a Uherský Brod za ochotu při účasti ve výzkumném šetření.

OBSAH

ÚVOD	6
1. POHÁDKA	8
1.1. VÝVOJ POHÁDEK.....	8
1.1.1. Vývoj české pohádky.....	9
1.1.2. Vývoj české autorské pohádky.....	10
1.2. KLASIFIKACE POHÁDKY PODLE VĚRY VEŘEJKOVÉ:	11
2. AUTORSKÁ POHÁDKA	12
3. DĚTSKÉ ČTENÁŘSTVÍ.....	13
4. MYŠI PATŘÍ DO NEBE... ALE JENOM NA SKOK.....	15
4. 1. IVA PROCHÁZKOVÁ	15
4.2. ANALÝZA KNIHY MYŠI PATŘÍ DO NEBE... ALE JENOM NA SKOK	16
5. POHÁDKY PRO DOBRODRUHY	19
5.1. ZDENĚK ŠMÍD	19
5.2. ANALÝZA KNIHY POHÁDKY PRO DOBRODRUHY.....	20
6. 2. 1. <i>Jak se ztratil bumerang</i>	20
5. 2. 2. <i>Tajemství sněžného muže</i>	21
5. 2. 3. <i>O statečné chobotnici</i>	22
5. 2. 4. <i>O kamnech na jižní točně</i>	23
5. 2. 5. <i>Pádlo Džek a krásná Margareta</i>	23
5. 2. 6. <i>Kocanda a nejkrásnější země</i>	24
6. LICHOTŽROUTI.....	26
6.1. PAVEL ŠRUT	26
6.2. ANALÝZA KNIHY LICHOTŽROUTI	27
7. LINGVISTICKÉ POHÁDKY.....	30
7. 1. PETR NIKL	30
7. 2. ANALÝZA KNIHY LINGVISTICKÉ POHÁDKY	31
8. U VŠECH ČERTŮ	33
8. 1. JIŘÍ KAHOUN.....	33

8. 2. ANALÝZA KNIHY U VŠECH ČERTŮ	33
8. 2. 1. Čertovské probuzení	34
8. 2. 2. Čertovská zima	34
8. 2. 3. Čertovské obrázky.....	34
8. 2. 4. Čertovská kovárna	34
8. 2. 5. Čertovská muzika.....	35
8. 2. 6. Čertovské učení	35
8. 2. 7. Čertovské zápasy	35
8. 2. 8. Čertovská pec	35
8. 2. 9. Čertovské pletení	36
8. 2. 10. Čertovská dobrota	36
9. VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ	37
9.1. VÝSLEDKY DOTAZNÍKU	37
10. ZÁVĚR	38
11. ZDROJE	40
12. SEZNAM PŘÍLOH	43

ÚVOD

Pohádka ať lidová či autorská je smyšlený, někdy až neuvěřitelný příběh. Obvykle v ní vystupují nadpřirozené bytosti, objevují se kouzelné předměty a neuvěřitelné jevy. Postavy v ní často představují zástupce určité společenské skupiny či vrstvy. Tématem pohádky bývá zpravidla zápas dobra se zlem, přičemž dobro většinou vítězí. Pohádka svou čistotou a jednoduchostí dokáže obohatit dětské představy, pomáhá orientovat se v reálném světě a používá takové prostředky, které vtáhnou dítě do příběhu. Skrývá v sobě mnoho moudrosti, zkušeností, morálních hodnot, seznamuje s mezilidskými vztahy a to vše je podáváno formou a jazykem, kterému malý posluchač nebo čtenář rozumí.

Děti se s pohádkou setkají již v útlém věku, protože je blízká jejich mentalitě. Zamilují si ji a mnozí se k ní vrací i v dospělosti. Rodiče si rádi prolistují pohádkovou knížku, a především při předčítání svým dětem, se nechají unášet kouzlem příběhu. Každý má rád ten pocit na malou chvíli se zasnít a odpočinout si od reality, která má mnohdy i špatný konec. Pohádka totiž umožňuje dospělým zavzpomínat na dětství a maličkým zažít plno dobrodružství a objevování nových věcí.

„Literatura pro děti a mládež byla dlouho chápána především jako prostředek výchovný, pedagogický a estetická úroveň děl pro děti – i když se dočkala teoretického ocenění - byla považována spíše za něco okrajového, za cosi navíc. Moderní přístup k literatuře pro děti, silící během první poloviny dvacátého století, klade čím dál větší důraz na její funkci estetickou, aniž by ovšem popíral její specifika, odvíjející se od zvláštních potřeb dětského čtenáře.“¹

Doba se posunula dále a je čím dál složitější pohádkovou knížkou dítě zaujmout. V tomto čase plném nové, moderní a digitalizované techniky vznikají knihy různého charakteru a kvality. Někdy je pro rodiče obtížné vybrat z velké nabídky knih pro děti opravdu kvalitní pohádku. V žádném případě nepochybí, když sáhnou po knize známých českých autorů.

Dnešní děti, jak se dozvídáme z různých výzkumů o čtenářství, stále méně čtou. Vybírají si knihy s co nejméně stránkami textu a s větší částí ilustrací. Občas sáhnou po komiksu, ale ten obyčejnou pohádku dítěti nenahradí. Stále více zjišťujeme, že dnešní děti nemají mnohdy zdání, jaké pohádky existují a zda taková kniha patří do pohádek. Opravdový svět pohádek jim vystřídaly knihy jako je Harry Potter, Bílý tesák, Pán Prstenů či Rychlé šípy. S televizí a vlivem zahraničí se vytrácí povědomí o kvalitních českých pohádkách.

---

¹ NOVÁKOVÁ, L. *Proměny české pohádky*. Brno : Masarykova univerzita, 2009, s. 5.

V této bakalářské práci se proto budu zabývat proměnami české autorské pohádky. Zaměřím se na jednotlivé české autory pohádkových knih z dnešní doby. První část práce tvoří teoretický výklad pohádkového žánru. Zaměřila jsem se celkově na pojem pohádka, charakteristiku žánru, historii, její funkce, klasifikaci a zvláště na pojem autorská pohádka. Zmíním se zde také o dětském čtenářství. V druhé části se snažím o analýzu vybraného díla, charakteristiku jednotlivých knih, motivů a taktéž jazykové stránky. V závěru této práce, na základě zjišťování pomocí dotazníků, shrnuji reakce dětí i mnohých rodičů na vybrané pohádkové knihy.

1. POHÁDKA

Podle Otakara Chaloupky je pohádka epický útvar lidové slovesnosti. Je také nazývaná báchorka a procházela ústním předáváním z generace na generaci, později byla sběrateli zaznamenána. Je to smyšlený příběh, ve kterém vystupují neuvěřitelné a nadpřirozené jevy.² K této teorii se přiklání i Petr Matoušek v knize *Bylo, nebylo, bude*.

„Vstřebala do sebe dědictví mýtů a rituálů, pradávného prolnutí lidské rozumové aktivity, fantazie i magie a ve své žánrové paměti uchovala moudrost, životní zkušenost, étos, vtíp a umění slova nejrozumnějších etnik a národů světa.“³ Děj pohádek může být fantastický, něčím mimořádný a vymyká se ze všedních lidských činností. Mohou se zde objevit nadpřirozené bytosti, kouzelné předměty, dobro zde většinou vítězí nad zlem, často s sebou přináší i mravní ponaučení. Do pohádky je také vnášena zábava, snění, hry a na oplátku se ráda inspiruje dětskou fantazií. Pohádka se svými různotvory blíží povídce, bajce, legendě apod.³

Podle Michala Černouška „pohádka svou jednoduchou fabulí, jasnou polarizací dobra a zla, pochopitelnými zápletkami a krásou jazyka předvádí chaotický a nesrozumitelný svět před vyvíjející se dětskou duší ve srozumitelných obrazech. To je asi ta nejdůležitější funkce pohádky: strukturovat skutečnost. Ze skutečnosti zkušenosti teprve vyrobit. Promluvit jazykem, jemuž budou děti rozumět.“⁴

Naproti tomu Dagmar Mocná zastává názor, že „pohádková imaginace vytváří odlehlý čarovný svět, jenž se vymyká přírodním zákonům, je izolován od vnějšího kontextu společensko-historické reality a funguje podle svého autonomního řádu. Oproti skutečnému světu je spravedlivější a navozuje atmosféru oblažující epické bezstarostnosti.“⁵

„Obecná obliba pohádky nicméně nesouvisí jen s její atraktivitou, ale také s jejím obecným dopadem. Pohádky totiž nebývají spojeny pouze s konkrétním místem a časem, nýbrž obsahově a esteticky podstatná je v nich i častá distance toho, kdo líčí, co se kdysi a kdesi událo.“⁶

1.1. Vývoj pohádek

Pohádka patří k starobylým slovesným žánrům. Objevuje se už od starověku, kde však nebyla předmětem sběratelského ani autorského zájmu. Nejstarší písemný záznam pohádkové látky (O dvou bratřích) pochází z Egypta ze 13. stol. př. n. l. „Početnější stopy zanechávají

² CHALOUPKA, O. *Průruční slovník české literatury: od počátků do současnosti*. Praha : Levné knihy, 2007,

³ VEŘEJKOVÁ, V. *Česká autorská pohádka*. Brno : CERM, 1998, s. 3.

⁴ ČERNOUŠEK, M. *Děti a svět pohádek*. Praha : Albatros, 1990, s. 9.

⁵ MOCNÁ, D. at al. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha : Paseka, 2004, s. 472.

⁶ MATOUŠEK, P. at al. *Bylo, nebylo, bude*. Praha : Ministerstvo kultury ČR, 2005, s.12.

pohádky v antické literatuře“⁷, například u Homéra nebo v Ezopových bajkách. Později se můžeme s pohádkovými motivy setkat také i v Bibli (příběh o králi Šalamounovi). „Pohádkové motivy prostupují rovněž žánry středověké literatury A už zde se také objevují kouzelné pohádky, které zůstávají páteří ústní lidové tradice a inspirací pohádkových typů. Fundamentálním dílem světové anonymní pohádky je arabský cyklus Tisíc a jedna noc.“ Od 16. století se v Itálii „projevují snahy o ucelené a samostatné zpracování folklorních pohádek.“⁸ Nejznámější z těchto pokusů jsou dobově populární Líbezné noci. Ve Francii navazuje svou sbírkou Pohádky mé matky Husy Ch. Perrault, který „svým zpracováním se snaží přizpůsobit pohádku klasicistnímu ideálu vysoké literatury. Jeho četní epigoni přistupují k pohádce jako k módnímu žánru zábavné literatury 18. století, uplatňovanému v měšťanských a šlechtických rodinách rovněž při výchově dětí.“⁹

Nový vztah k pohádce má až generace romantiků, kteří v lidové slovesnosti objevují jeden z pramenů poznání duše národa i kánon poezie. Mezi významné osobnosti patří bratři Grimmové, jejichž pohádky už směřují k dětskému čtenáři. Tito příběhy upravovali, a vytvářeli již tak díla zčásti umělá. Později začaly vznikat pohádky, které se od ústní slovesnosti zcela odpoutaly (tvorba H. CH. Andersena). Toto období můžeme považovat za počátek autorské pohádky.

1.1.1. Vývoj české pohádky

Nejstarší doklady české literární pohádky se objevovaly od 14. stol. v Klaretově Exeplariu a Astronomiu. V pohusitské době až do 18. stol. nebyly zábavné žánry rozlišovány, a tak byly pohádky součástí sbírek: exempel, bajek, satir, legend, pověstí a knížek lidových čtení. Mezi první sběratele českých lidových pohádek můžeme řadit J. Malého, který vydal sbírku Národní české pohádky a pověsti. Nicméně sběratelskou hodnotu mají až pohádky K. J. Erbena a B. Němcové. „Oba přitom výchozí podání vypravěčsky upravují. K. J. Erben, zastánce mytologického pojetí pohádky, zdůrazňuje autonomnost fikčního světa. Naproti tomu Němcová bere pojetí pohádky jako povídky ze života lidu.“¹⁰ Tato sběratelsko-adaptátorská činnost pokračuje po celé 19. století a vedle ní se již objevuje autorská pohádka.

⁷ MOCNÁ, D. at al. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha : Paseka, 2004, s. 475.

⁸ MOCNÁ, D. cit. 8, 476

⁹ MOCNÁ, D. cit. 8,

¹⁰ MOCNÁ, D. cit. 8,

1.1.2. Vývoj české autorské pohádky

„Česká autorská pohádka navazuje na tradici díla J. Karafiáta, K. J. Erbena a B. Němcové.“¹¹ K pohádce se začalo přistupovat jinak. Autoři mění klasické postavy a vnášejí do pohádek humor a realistické prvky (V. Čtvrtek), někteří znaky žánru rozličným způsobem obměňují, často přímo parodují (J. Lada, J. Werich). Typickým příkladem autorské pohádky je dílo K. Čapka *Devatero pohádek*. „V duchu klasické pohádky vytváří nové postavy, zasazuje je do reality své doby, nedodržuje zásadní linii děje, ruší ji a využívá montáže epizod.“¹² Podobně tvoří také J. Čapek, Vladislava Vančura, Ondřej Sekora, Josef Lada a další.

„Autoři vnášejí do literární pohádky současný život, hrdiny nového typu, tomu odpovídající výrazové prostředky – vtip, nonsens, vypravěčskou zkratku, osobitý slovník, nové neotřelé metafory, jiné stanovisko vypravěče, slovní komiku.“¹³

„Úsilí o citlivou aktualizaci pohádkového žánru provázejí i tzv. boje o pohádku, probíhající v několika vlnách u nás i v dalších zemích.“¹⁴ Jedni kritizují krutost a feudální ideologii, snaží se zpochybnit výchovnou hodnotu pohádky a naproti tomu druzí prosazují esteticky a psychologicky adekvátnější stanovisko, oceňují její nezastupitelný význam pro duševní život dítěte.

V poválečné literatuře již zaujímá pohádka důležité postavení v tvorbě pro děti a mládež. To svědčí o čtenářské životnosti a přitažlivosti pohádkových titulů. Začíná tak období, ve kterém mezi různými žánrovými typy dominuje moderní pohádka. K ní můžeme přiřadit knihu *Fimfárum*, určenou spíše starším dětem, ve které Jan Werich uplatnil ve velké míře humor, nadsázku, vtip.

„Proud moderní pohádky se značně diferencoval a obohacoval jak obsahově, tak výrazově.“¹⁵ Začaly se objevovat nonsensové pohádky, které zdůrazňují specifickou dětskou vnímavost, netradiční obraznost, absurdní humor a jazykovou hru. Později se někteří autoři pokoušejí o přesah nonsensové pohádky pro děti k pohádce také pro dospělé.

„Novým typickým jevem je od 60. let soustavná medializace původní pohádkové tvorby v rozhlase, televizi.“¹⁶ Na základě pohádek E. Petišky, M. Macourka, V. Čvrtka vznikají četné animované filmy (večerníčky) a až do současnosti se udržují hrané filmové pohádky. „Na rozdíl od jiných žánrů v 70. a 80. letech pohádková produkce nestagnuje.“¹⁷

¹¹ CHMELÍKOVÁ, V. *Literatura pro děti a mládež*. Plzeň : Západočeská univerzita, 1995, s. 36 – 37.

¹² CHALOUPKA, O.; VORÁČEK, J., *Kontury české literatury pro děti a mládež*. Praha : Albatros, 1984, s. 395.

¹³ CHMELÍKOVÁ, cit. 11,

¹⁴ MOCNÁ, D. cit. 8, s. 478.

¹⁵ CHALOUPKA, O.; VORÁČEK, cit. 12,

¹⁶ CHALOUPKA, O.; VORÁČEK, cit. 12,

¹⁷ MOCNÁ, D. cit. 8, s. 479.

1.2. Klasifikace pohádky podle Věry Veřejkové:

1. Pohádka folklorní

Je také synonymní označení pro pohádku lidovou. Je ústně tradovaná a existuje ve více variantách, protože je předávána z generace na generaci. Později se zaznamenala a stala výchozím textem literárního zpracování.

2. Pohádka literární

Vznikla adaptací ze zaznamenaných folklorních textů. Sběratelé sesbírali tyto texty a poté je upravovali a zapsali. Dnes tvoří podloží literárních adaptací. Je zvaná „klasická“. Tvoří bohatý kontext a vstupuje do povědomí dětských posluchačů a čtenářů.

3. Pohádka autorská

Texty má tematicky původní. Mírně navazuje na žánrově relevantní znaky prvních dvou typů, ale nevytváří varianty. Přináší do literatury nové náměty, obohacuje čtenářovu fantazií, inspiruje se dětským prožíváním reality, dětskou fantazií a hrou.

Zde se mnozí autoři odborné literatury liší v klasifikaci pohádek. Otakar Chaloupka a Vladimír Nezkusil označují zpracování lidového motivu za autorskou pohádku a pokud se text odpoutává od tradice, je to pohádka moderní. Miroslava Genčiová pod pojmem lidová pohádka vidí určitou literární adaptaci a autorskou (nebo umělou) pohádku nazývá antipohádkou stejně jako Dagmar Mocná.

2. AUTORSKÁ POHÁDKA

Podle Mocné „se autorská pohádka opírá o stěžejní žánrový princip neskutečna, je však výrazem tvůrčí osobnosti a lidovou tradici vědomě překračuje.“¹⁸ Jsou v ní více zastoupeny reálné a aktuální prvky jako jsou civilizační změny, etické problémy aj. „Obvykle se zaměřuje na dětského příjemce. Její metatextový charakter navíc už předpokládá u čtenáře určité povědomí o lidové pohádkové tvorbě a jejích postupech. Užívá zpravidla složitější a volnější kompozici bližší pohádce.“¹⁹

Lederbuchová vidí „moderní autorskou pohádku jako poslední podobu žánru. Její poetika je specifická, na rozdíl od starších typů je intencionální, tj. psaná pro děti – má většinou dětského hrdinu (nebo personifikované zvířecí mládě), neobsahuje motivy drastické a erotické, blíží se žánru příběh s dětským hrdinou z literatury pro děti a mládež.“²⁰

Tento typ pohádky zobrazuje život v moderní civilizaci, využívá i jazykové komiky a většinou je v nich určeno místo a čas. Využívá sice fantastických prvků (kouzelných věcí, bytostí), ale ty jsou zbaveny své absolutní moci zasahovat do osudu hrdiny, jsou více či méně polidštěny. Moderní pohádka někdy nerozvíjí tradiční dějovou linii, ale fantaskní obrazy se občas objevují komponované jako nonsens.²¹

---

¹⁸ MOCNÁ, D. cit. 8, s. 473.

¹⁹ MOCNÁ, D. cit. 8,

²⁰ LEDERBUCHOVÁ, L. Průvodce literárním dílem. Jinočany : H & H, 2002, s. 238.

²¹ LEDERBUCHOVÁ, L. cit.15, s. 238- 239.

3. DĚTSKÉ ČTENÁŘSTVÍ

V dnešní době se vyskytuje řada průzkumů dětského čtenářství. V knize *Bylo, nebylo a bude*, se dozvídáme, že mnozí lidé si myslí, že za sníženou čtenářskou aktivitu může pouze doba všudypřítomných počítačů a lehce dostupných elektronických médií. Nicméně na vině je také špatná či žádná výchova ke čtenářství.²² Jak poukazuje kniha Otakara Chaloupky *Rodina a počátky dětského čtenářství*, dítě od útlého věku vnímá řadu podnětů. Pokud jimi budeme vhodně dítě zásobovat, mělo by se to kladně projevit v jeho budoucím zájmu o knihu. Musíme mít ale na paměti, že příliš velký tlak může u dítěte vyvolat (v důsledku přesycenosti) opačnou reakci, nechť ke čtení. Ale jak Otakar Chaloupka uvádí: „Jistě je nám už jasné, že některé podněty vzniku předpokladů pro dětské čtenářství při nejlepší vůli nemůže nikdo ovlivnit, protože nikdo ani netuší, že zrovna u tohoto dítěte (u jiného však třeba ne) právě tyto podněty takto působí. Protože nevíme, které to jsou, nevíme ani, kolik jich je, a v nejhlubší fantazii si je ani nedovedeme představit.“²³

V každém případě se řada badatelů shodne na kladném vlivu předčítání dětem, kdy, a to je ještě důležitější, si rodiče s malým posluchačem o přečteném povídají, a prodlužují tak prožitek příběhu. V dnešní době však je spousta rodin, kde pro nedostatek času, nebo i trpělivosti rodičů je večerní čtení a povídání nahrazeno televizní obrazovkou. Dítě se sice s pohádkou seznámí, ale chybí mu ten správný kontakt s knihou. Pokud nevychází podnět ke čtení přímo z rodiny, můžeme se při výchově malých čtenářů opírat o řadu různých projektů. Jednou ze známých akcí tohoto typu je anketa Suk – Čteme všichni. Dále pravidelná Noc s Andersenem, kdy je dětem dopráno zažít čtenářskou noc plnou zázraků. A jistě existuje spousta dalších. Z různých výzkumů čtenářských preferencí zjišťujeme, že dítě v závislosti na svém vývoji upřednostňuje určité žánry. V době, kdy je mu předčítáno, tj. mladší a starší předškolní věk, se setkává s leporely, říkadly, popěvky, loutkovým divadlem, kreslenými seriály, dětskými pohádkami. Jak se dítě začíná učit číst, tj. v období mladšího školního věku, seznamuje se s umělou poezií, klasickou i autorskou pohádkou, příběhovou prózou ze života dětí a uměleckonaučnou literaturou o přírodě. Ve starším školním věku již čtenáři upřednostňují dobrodružné povídky, dívčí romány, komiks, literaturu faktu, sci-fi, encyklopedie, cestopisy. Postupně přechází k četbě pro dospělé.

Průzkumy čtenářství dochází k zajímavým závěrům. „Úroveň čtenářství není pouze

²² MATOUŠEK, P. at al. *Bylo, nebylo, bude*. Praha : Ministerstvo kultury ČR, 2005,

²³ CHALOUPKA, O. *Rodina a počátky dětského čtenářství*. Praha: Victoria Publishing, 1995, s. 16.

charakteristickou podstatou pro „kulturní kapitál“ jedince, nýbrž má zásadní dopad jak na jeho psychický vývoj a budoucí profesní konkurenceschopnost, tak na vyhlídky národní kultury a ekonomiky obecně. Z uvedených analýz vyplývá, že základním motivačním prvkem pro dítě zůstává „zábavnost“ knihy, respektive míra přitažlivosti a kladných pocitů z četby, jež přímo úměrně podněcují jeho čtenářský zájem.“²⁴ „Z hlediska žánrů upřednostňují děti dobrodružné a zábavné tituly, knihy o přírodě, fantasy, na spodní hranici analyzované věkové kategorie i pohádky a pověsti, dívky též beletrii o vztazích („dívčí romány“).“²⁵

---

²⁴ MATOUŠEK, P. cit. 6, s. 5.

²⁵ MATOUŠEK, P. cit. 6,

4. MYŠI PATŘÍ DO NEBE... ALE JENOM NA SKOK

4. 1. Iva Procházková

„Prozaička a dramatička Iva Procházková se narodila 13. června 1953 v Olomouci v rodině spisovatele Jana Procházky. Dětství prožila v Praze. V roce 1972 maturovala na gymnáziu, ovšem z politických důvodů nepokračovala v dalším studiu.“²⁶ Vystřídala řadu zaměstnání, živila se jako pomocnice na letišti, kuchařka a uklízečka. Od konce 70. let se věnuje literární tvorbě pro děti a mládež. Vdala se za režiséra Ivana Pokorného, s kterým spolu i s dětmi v roce 1983 emigrovala do Rakouska, odtud přešli do Německa, kde strávili jedenáct exilových let. Psala divadelní hry a věnovala se také literární tvorbě pro dospělé i dětské čtenáře. „V roce 1986 se celá rodina přestěhovala do západoněmecké Kostnice, kde založili autorské divadlo Schlauer Kater.“²⁷ Od roku 1988 žili v Brémách, tam spolupracovali s divadlem Theater im Packhaus.

Po politickém převratu v roce 1989 začala publikovat také v českých zemích. Netrvalo dlouho a roku 1994 se vrátila do České republiky, kde spolupracuje s nakladatelstvím Melantrich, Albatros, Amulet, Mladá Fronta, Arsci a dalšími. Žije v Praze a po krátkém působení jako dramaturgyně v České televizi se věnuje psaní. Její některá díla byla oceněna řadou německých i českých prestižních cen, například rakouskou cenou za dětskou knihu 1993, cenou Magnesia Litera, Zlatá stuha a další.

Iva Procházková je mimořádnou postavou české literatury pro děti a mládež. Její knihy jsou ceněny mnohými zdravotníky a pedagogy. Před svým odchodem do exilu v roce 1983 u nás vydala jediný titul pro mládež, *Komu chybí kolečko?* (1980). Kniha *Čas tajných přání* vyšla již roku 1992 v Německu. Je to příběh pro děti i dospělé, vyprávění plné tajemství, napětí a poezie, psané s láskou k staré Praze, k její historii i současnosti. Získala za ni v roce 1989 německou Cenu pro dětskou literaturu. Její další knihy pro děti a mládež nejdříve vyšly v německy mluvících zemích: *Středa nám chutná* (1991; česky 1994), *Pět minut před večerí* (1992; česky 1996), *Soví zpěv* (1995, česky 1999), *Únos domů* (1996, česky 1998). Další díla: *Jožin jede do Afriky* (2000); *Eliáš a babička z vajíčka* (2002); *Kam zmizela Rebarbora?* (2004); *Kryštofe, neblbni a slez dolů!* (2004); *Myši patří do nebe – ale jenom na skok* (2006); *Konec kouzelného talismanu* (2006) byla napsána už v Česku.

²⁶ REISSNER, M. Iva Procházková *Czechlit* [online]. 2008 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.czechlit.cz/autori/prochazkova-iva/>>.

²⁷ BABORÁKOVÁ, M. Iva Procházková *Spisovatelé* [online]. 2009 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.spisovatele.cz/iva-prochazkova>>.

Spisovatelka „těží z literárního rodinného zázemí (otec a sestra aktivní literáti), ze zkušeností s dvojím kulturním kontextem, a využívá také svou citlivost pro potřeby a vnímání současného dítěte.“²⁸ Její díla většinou charakterizuje promyšlenost děje, expresivita, půvab jazyka a propojování prvků realistického popisu a odkazů k nadpřirozenu.

„Součástí jejich poetiky jsou pohádková nadsázka, humor, nonsens a hravost metaforických pojmenování. Jakkoli se autorka nevyhýbá ani nepříjemným stránkám života (neúplná rodina v knize Červenec má oslí uši, život v dětském domově v příběhu Středa nám chutná, zkušenosti se smrtí v próze Myši patří do nebe – ale jenom na skok, osamocenost malého chlapce v rodině ambiciózních rodičů v pohádkově laděném příběhu Eliáš a babička z vajíčka), její příběhy jsou zpravidla zprávami o plnohodnotných vztazích mezi lidmi. Značnou roli v nich hraje snaha o dialog, touha po vzájemném pochopení i úsilí vytvořit prostředí důvěry a jistoty (takovýto dialog mezi otcem a malou dcerou tvoří osu prózy Pět minut před večeří).“²⁹

4.2. Analýza knihy *Myši patří do nebe... ale jenom na skok*

Knížka byla napsána v roce 2006, vyšla v nakladatelství Albatros a je určena čtenářům od 7 let. Je doplněna černobílými ilustracemi od Markéty Prachatické. Autorka se snaží dětem přiblížit téma smrti a naznačit, že nějaký svět existuje dál. Kniha byla odměněna několika cenami. V anketě SUK Čteme všichni získala již v roce 2006 hned dvojí ocenění. Vyhrála v kategorii beletrie pro děti a na základě výsledků ankety dětí byla zařazena mezi dvacet nejčtenějších knih roku. Téhož roku obdržela Zlatou stuhu v kategorii beletrie pro děti a Cenu učitelů za přínos k rozvoji čtenářství. V roce 2007 také dostala ocenění Magnesia Litera za knihu pro děti a mládež.

Kniha vypráví o myšce Šupito, která utíká před hladovým lišákem Bělobřichem, ale zakopne o pivní zátku a spadne ze skály. Jako každá správná myš se dostane do zvířecího nebe. Zde se nachází tolik houpaček, kolotočů, skluzavek a jiných atrakcí, že neví, kterou si dřív vybrat. Jednou se zde objeví také Bělobřich, nejdříve se ho Šupito bojí, ale po nějaké době se z nich stávají největší kamarádi. Pobyt uprostřed houpaček a radovánek však není nekonečný. Po nějakém čase přijde den, kdy se musí oba kamarádi rozhodnout, co dál. Oba chtějí být tím druhým, aby mohli zůstat kamarády i ve skutečném světě. V okamžiku, kdy lodí přeplují

---

²⁸ REISSNER, cit. 20,

²⁹ MÁLKOVÁ, I. Iva Procházková *Slovník české literatury* [online]. 2008 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=957>>.

do nového života, z myšky je liška a z lišky myš. I přesto, že jsou každý jiný, jejich přátelství pokračuje.

Autorka použila téma, které není běžné v oblasti dětské literatury. Barvitým vyprávěním se pokusila setřást strach ze smrti a naznačila dětem, že nějaký svět existuje dál.

Iva Procházková pro své hrdiny zvolila jména podle jejich typických vlastností či vzhledu, která působí na čtenáře občas komicky – *myška Šupito, lišák Bělobřich, ježek Dupejakokůň, sestřenice Žerebrouky, strýček Šmajda, ropucha Rušínoc, pták Vidínás*. Tentýž způsob pojmenování využila pro názvy míst – *jezero Rozloučení, Kozí brána*.

Ve chvíli, kdy se myška Šupito konečně dostane do nebe, musí projít „koupelnou“, jakýmsi místem pro smytí nečistot z pozemského světa. Autorka vnáší věci typické pro lidi do světa přírody, které barvitým jazykem popisuje – *„Koupelna bylo půvabné údolí protkané potůčky a posázené malými jezírky. Na jedné straně mu vévodila skála s vodopádem, na druhé jakási vysoká homole.“*³⁰ Když se myška konečně po pořádné koupeli dostává do nebe, zažívá blaho. V nebi jsou si všichni rovni a nikdo nikomu neublíží. A proto, poté co se do ráje dostane také Bělobřich, stanou se z nich nejlepší přátelé a vymýšlí společně zábavu. Tady vidíme, jak nápadité má autorka představy o zvířecím světě, které jsou podobné vysněným hrám dětského věku. Stejně jako nás v opravdovém světě něco po čase omrzí, tak i pro myšku s lišákem se po určité době stalo nebe jednotvárné. Proto se autorka inspirovala hinduistickým náboženstvím a pro zvířecí hrdiny zvolila znovuzrození. Tudíž v tomto nebi nastává pro každého tvora čas, kdy musí odejít. Dříve než mohou opustit nebe, musí zhlédnout svůj uplynulý život, aby se mohli poučit z chyb, které udělali už předtím. Iva Procházková zvolila zajímavý konec, kdy čtenáře napíná, jestli dvě odlišná zvířátka nakonec mohou a budou spolu kamarádit. Příběh končí rozmluvou kamarádů, ve které dojdou k tomu, co nám říká dodatečný titulěk knihy: *„Nebe je bezva,“ řekla nakonec moudře. „Ale jenom na chvíli.“*³¹

Dílo je bohaté nejen po stylistické stránce, ale i jazyk má co nabídnout. Kniha využívá hovorové češtiny, která je blízká dětem – *tady je to bájo, co spatřila ji málem porazilo, plácáš nesmysly*. Dochází zde k opakování slov – *„Proč ne, proč ne, proč ne!“*³², *„Moc a moc, moc!“*³³ Iva Procházková se snaží, aby byl příběh plný zábavy a legrace. K tomu využila rýmy – *„Ocas uši sem, všechny blechy ven“*³⁴; *„Budeme muset odtud odejít? Kam? A za jak dlouho? V jakém*

³⁰ PROCHÁZKOVÁ, I. Myši patří do nebe ... ale jenom na skok. 1. vyd. Praha : Albatros, 2006, s. 26.

³¹ PROCHÁZKOVÁ, cit. 24, s. 103.

³² PROCHÁZKOVÁ, cit. 24, s. 43.

³³ PROCHÁZKOVÁ, cit. 24, s. 74.

³⁴ PROCHÁZKOVÁ, cit. 24, s. 28.

čase? „Prase,“ odpověděla korela.“³⁵ nebo hraní si se slovy – „Zbytek – z kytek - vytek!, Příbytek – dobytek – úbytek., Kost – chvost – host.“³⁶ Často se v díle objevují ustálené fráze – „Zapišu si to za uši“³⁷, „Čím dřív tím líp“³⁸, nebo rčení které si autorka převedla do zvířecího světa – „Kočičí sliby, myší chyby“³⁹, „Ani coby se za drápek vešlo.“⁴⁰ Autorka zde také několikrát opětovně použila přirovnání – *světélkoval zelenkavě jako truchlivý pařez v močále, sestřenice se podobala narůžovělé ranní mlze nad potokem*. Kromě toho jsou v knize použity i expresivní výrazy – *šepotem, zkoprněla, zašmodrchala, štěbetání*. V této pohádce se objevují často neobvyklé shodné přívlastky – *pampeliščí uši, obrovské pavoučí síť, hopsací míče, obří pneumatiky, pampeliškové chloupky*. Myška Šupito často vede monology – „*Jsem už mrtvá, nebo jsem ještě živá?*“⁴¹ a stejně tak rozmlouvá s ostatními zvířátky.

---

³⁵ PROCHÁZKOVÁ, cit. 24, s. 60.

³⁶ PROCHÁZKOVÁ, cit. 24, s. 58.

³⁷ PROCHÁZKOVÁ, cit. 24, s. 46.

³⁸ PROCHÁZKOVÁ, cit. 24, s. 52.

³⁹ PROCHÁZKOVÁ, cit. 24, s. 40.

⁴⁰ PROCHÁZKOVÁ, cit. 35,

⁴¹ PROCHÁZKOVÁ, cit. 24, s. 8.

5. POHÁDKY PRO DOBRODRUHY

5.1. Zdeněk Šmíd

Český spisovatel Zdeněk Šmíd se narodil 17. května 1937 ve Kdyni na Domažlicku v rodině drobných zemědělců. Po maturitě na Domažlickém gymnáziu v roce 1955 absolvoval v Plzni dvouletou Vyšší pedagogickou školu pro druhý stupeň. Dálkově studoval také šest let na Filozofické fakultě Karlovy univerzity v Praze. Nejdříve pracoval jako učitel základních škol, později jako středoškolský profesor v Karlových Varech, kde čtrnáct let pobýval. V letech 1985 - 1986 pracoval jako redaktor Západočeského nakladatelství v Plzni, 1991-1996 působil v redakci plzeňské *Nové pravdy*. Po těchto pracovních zkušenostech se rozhodl pro svobodné povolání spisovatele a odstěhoval se do Prahy. 9. 4. 2011 ve věku 74 let zemřel na infarkt myokardu při pobytu na Seychelách.

„Zdeněk Šmíd začínal jako autor krátkých próz a především publicistických glos s pedagogickou a sportovní tematikou, již zůstal věrný i ve svých románech a novelách. Hlavními autorovými tematickými okruhy jsou však příroda, lesáctví a vodáctví.“⁴²

Na začátku 70. let vydal svou první knihu, román *Sbohem, Dicku! Slavnější a čtenářsky úspěšnější se stala jeho druhá kniha, Proč bychom se netopili, aneb Vodácký průvodce pro Ofélii*. Toto dílo se dočkalo i pokračování s názvy *Proč bychom se nepotili, aneb jak se chodí po horách*, *Proč bychom se netěšili* aneb *Jak se držet nad vodou*.

Z. Šmíd se v některých svých knihách věnoval česko-německým vztahům v pohraničí před a po druhé světové válce (*Lesk a bída čekání*, *Trojí čas hor*, ...). Román *Cejch* byl příznivě hodnocen literární kritikou a v ústeckém Činoherním studiu zdramatizován jako *Les divokých sviní*. V 90. letech vydává další tituly, například: *Jan, černý proutník* (1990), *Předposlední trubadúr* (1991), *Útok na Vyvolenou* (1995), *S kytarou v Antarktidě* (1998) a další.

„Zdeněk Šmíd je jedním z nejoblíbenějších prozaiků mezi mladšími čtenáři, kteří oceňují akčnost, dějové zvraty, humor a vyprávění anekdotického rázu.“⁴³ Bývá přirovnáván k Jiřímu Žáčkovi, ale jeho humor je výraznější a bezprostřednější. Jeho konkrétnost textů a jejich věcné zázemí čtenář vnímá jako komickou nadsázku. Slovtvorná jednota nedává rozpoznat vymyšlené od skutečného, a to působivost příhod násobí. „Z. Šmíd si dovedl najít polohu velmi osobitou a vděčnou, přitom, a to je další rys jeho próz, který čtenář ocení, zcela nefalšovanou.“⁴⁴ Pro děti vydal knížku *Pohádky pro dobrodruhy* (2007).

⁴² Literární doupě. *Zdeněk Šmíd* [online]. 2009 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://ld.johannesville.net/smid>>.

⁴³ Literární doupě. cit. 35,

⁴⁴ CHALOUPKA, O. *Průruční slovník české literatury*. Praha : Levné knihy, 2007, s. 954.

5.2. Analýza knihy Pohádky pro dobrodruhy

Knihy Pohádky pro dobrodruhy vyšla v nakladatelství Olympia v roce 2007 s barevnými ilustracemi Markéty Vydrové. Dětské hrdinové Lenka, David a Lukáš vystupují ve všech dvanácti pohádkách, jejichž děj se odehrává v přírodě. Jak už název knihy napovídá, prožívají neuvěřitelná dobrodružství. Dílo bylo nominováno na Zlatou stuhu v roce 2008.

Knihy začíná ztrátou klíčů, které jdou sourozenci Lenka s Davidem spolu s kamarádem Lukášem hledat do lesa. Najdou je a zároveň objeví na pařeze knihu, která mluví a umí odletět do světa. A tak děti vstoupí do listů knížky, a ta je bere na různá místa plná zábavy a dobrodružství. Spolu s ní navštíví domorodce v Austrálii, v moři chobotnici nebo tučňáky a tuleně v Antarktidě. Když už toho malí cestovatelé zažijí dost, knížka odlétne zpátky do lesa, aby ji mohly najít další děti, které chtějí také prožít dobrodružství.

Jednotlivé pohádkové příběhy jsou vždy uvedeny a taktéž zakončeny průvodním příběhem, jenž je odlišen od ostatního textu kurzívou. Úvodem se čtenář dovídá, jak děti ke knize vůbec přišly a kde zažijí první dobrodružství. Zdeněk Šmíd v pohádce použil motiv knihy jako základní prostředek, s jejíž pomocí tři děti prožívají dobrodružství. Knihu zvolil proto, aby si děti uvědomily, že i při čtení se mohou bavit a zažít spoustu dobrodružství.

Hned v úvodu knihy jsme seznámeni s hlavními postavami. „*David hledal dobrodružství, Lenka petrkliče a Lukáš klíče, protože je tady někde vytrousil*“⁴⁵ Velmi pěkně je v knize použita personifikace přírody – „*nebe se modralo a na špičkách černých smrků tiše tloustly bílé mraky*“⁴⁶ nebo různá přirovnání – „*Na pasece vrčel čmelák, jako když startuje helikoptéra*“⁴⁷ Vedle spisovné češtiny se zde objevují i nespisovná slova – *bílej* a taky dysfemismy – „*Ve váze chcípnu*“⁴⁸

6. 2. 1. Jak se ztratil bumerang

Tato první pohádka se odehrává v Austrálii, kde žijí klokani a také domorodci, kteří pořádají každý rok závody v hodu bumerangu. Jeden takový klokánek se jmenoval Ňufík a maminka jej nosila v kapse. Ňufík si do mamčině kapsy nasbíral spoustu věcí. Zrovna když domorodci pořádali závody, jeden bumerang přistál u Ňufíka a ten si jej hned odnesl k mamince.

⁴⁵ ŠMÍD, Z. Pohádky pro dobrodruhy. 1. vyd. Praha : Olympia, 2007, s. 7.

⁴⁶ ŠMÍD, Z. cit. 38,

⁴⁷ ŠMÍD, Z. cit. 38,

⁴⁸ ŠMÍD, Z. cit. 38, s. 9.

Mezitím domorodci čekali na své vracející se bumerangy, ale když jednomu z nich dlouho nepřilétal, rozzlobil se a šel ho hledat. Jakmile spatřil svůj bumerang v kapse klokani maminky, chtěl ho nazpět, ale ona si myslela, že jí chce vzít Ňufíka, a tak začala utíkat. Protože měla v kapse spoustu věcí, šlo jí to špatně. Ňufík se svých věcí nechtěl vzdát, ale když je domorodec doháněl, vyhodil je všechny. Muž si vzal svůj bumerang, nechal klokany být a vrátil se na soutěž, kterou nakonec vyhrál.

Autor se sice snaží vtipně dětem objasnit některé jevy, ale může je i poplést. Například když vysvětluje, že Austrálie je na opačné straně zeměkoule, tvrdí že jsou protinožci, protože mají nohy proti nim. Nejen tento příběh, ale i ostatní jsou psány hovorovým až slangovým jazykem – *to máme pořádného klacka, rejdlil po australské buši*.⁴⁹ Je zde použita jak antropomorfizace (klokani a jiná zvířata zde mluví s domorodci), tak i personifikace, která dotváří pozadí příběhu. Často se objevují běžná citoslovce – *Ééé, bum*, ale i ta netypická – *Raugrangrang*. Zdeněk Šmíd často volí popisné pasáže, ve kterých využívá gradace – *už byl veliký pět centimetrů, pak šest, šest a půl, potom decimetr a pak dokonce dva decimetry a kousek*.⁵⁰ Humor se dá nalézt v rýmu – *Ňufík šilhal po mámě, nosil ji travičku a hladil jí hlavičku*, nebo v některých pasážích – *Ale když to trvalo třetí týden, začalo to být divákům divné a vyhazovali Rumumbu pořád níž a níž. Nakonec ho postavili na zem a jen tichounce, aby se neřeklo, ho plácli po ramenou*.⁵¹ Autor si hraje se slovy a k tomu využívá opakování hlásek – *Byli tu černoši, běloši, klokani, potkani, pštroši, kosi, vačice, dračice a jiná zvěř*.⁵²

5. 2. 2. Tajemství sněžného muže

Jeden badatel se vydal se svým asistentem Václavem a šedesáti nosiči z kmene Šerpů na výpravu do sněžných Himalájí. Cílem jeho výpravy bylo ověření existence sněžného muže, o kterém slyšel neuvěřitelné příběhy od svých nosičů. Šerpové se každou noc báli, proto jim profesor zakázal si večer vyprávět o záhadném obyvateli hor. Další den se před stanem asistentovi Václavovi objevil sněžný muž. Stěžoval si, že už příběhy o sobě neslyší, a proto nemá o čem povídat svým dětem. Žádal Václava, aby ho neprozradil. Po nějaké době se mu ale zase nelíbilo, že když se výprava vrátí domů, nebude mít žádné důkazy o tom, že žije. Proto se rozhodl s profesorem setkat, ten jej ale chtěl chytit, a tak raději utekl zpět do hor. A tak profesor usoudil, že bez důkazu by si o něm mysleli, že je blázen, a nechal sněžného muže být.

---

⁴⁹ ŠMÍD, Z. cit. 38, s. 14.

⁵⁰ ŠMÍD, Z. cit. 43,

⁵¹ ŠMÍD, Z. cit. 38, s. 18.

⁵² ŠMÍD, Z. cit. 38, s. 15.

Tuto pohádku, stejně jako i ty ostatní, se snaží dotvořit humorem. Legrační nám může už jen přijít samotná narážka sněžného muže – *Když už se na mě tak divně koukáte, pánové, tak přitom alespoň zavřete pusy. Já totiž nesnáším průvan.*⁵³ Použita je expresivita slov – *coural, cvakal*. Autor opět jako v první pohádce vyjmenovává věci – *tropické oblečení, subtropické oblečení, teplé oblečení*. Mnozí čtenáři mohou mít ale problém s významem slova *cepín*. Spisovatel mohl tuto věc alespoň popsat. Použita je tu i mnohovýznamovost – *Profesor Chitrolini si na králíka posvítí*.

5. 2. 3. O statečné chobotnici

Pohádka vypráví o malé chobotničce Sindy, která si v moři hrála se svou jedinou a nejmilejší panenkou. Bydlela ve staré potopené lodi. Jednou se u tohoto potopeného vraku objevil potápěč hledající poklad. Sindy ho chtěla polekat, ale on ji zranil a odnesl si její panenku. Jakmile se chobotnička vzpamatovala, vydala se ji hledat na souš, kde se z ní pomocí zaříkávadla stalo malé děvčátko. Na pevnině potkala lidskou holčičku, která měla její panenku, a skamarádila se s ní. Když Sindy vyprávěla, co se jí stalo, dívka jí panenku vrátila. Za to ji malá chobotnička obdarovala pokladem, který hlídala.

Příběh o malé chobotnici je snem malé Lenky. Autor v něm dětem vysvětluje, jak vlastně taková chobotnice vypadá a co dělá. Ale nejen to, čtenář se dovídá, co vše se v moři nachází. Velmi netypicky používá přirovnání – *jako když se unaví obláček*. Pohádka přináší taktéž celou řadu humorných pasáží. Chobotnice zjistí, že jí sebral potápěč panenku, myslí si, že je to strašná tragédie, a komentuje to podobně jako mnohé malé děti, které se cítí ukřivdění – *A když mi ji vzali, já už nechci být na světě. Já vylezu z vody a utopím se, tak!*⁵⁴ Tato věta se může zdát ovšem nelogická, ale autor zde předpokládá, že děti chápou, že chobotnice na souši nepřežije. Je zde také použita aktualizace známých frází – *„U všech mořských žížal., U všech proužkovaných humřích tykadel.“*⁵⁵ V příběhu se nachází řada zajímavých citoslovcí – *„Ale balalajka džum džum džum!“*⁵⁶ Pohádka obsahuje jak prvky reálné, kdy poukazuje na chudobu rodiny, tak i kouzelné. Aby se z chobotničky mohla stát dívka, musí odříkat kouzelnou formuli v podobě rýmu – *„Slunce, vlasy, mašlička, ať je ze mě holčička.“*⁵⁷

---

⁵³ ŠMÍD, Z. cit. 38, s. 25.

⁵⁴ ŠMÍD, Z. cit. 38, s. 41.

⁵⁵ ŠMÍD, Z. cit. 38, s. 43.

⁵⁶ ŠMÍD, Z. cit. 48

⁵⁷ ŠMÍD, Z. cit. 38], s. 42.

5. 2. 4. O kamnech na jižní točně

Lukáš si před spaním představoval, že je na lodi. Nejdříve se ve snu plavil po teplých mořích, ale když mu spadla peřina z postele, náhle se ocitá v ledových vodách. Dostane se tak až na Antarktidu, kde žijí tučňáci, tuleni a jiná zvířata. A právě tuleň Henk a tučňák Kulík se stali nejlepšími kamarády. Jednou se na nebi objevila polární záře a ostatní zvířátka si vykládala příběh o dědečkovi na Jižní Točně, který žije v těch největších mrazech a vyrábí polární záři. Henk i Kulík také poslouchali, ale zlobili se, že je nesmysl žít v těch největších mrazech. Jelikož nechtěli poslouchat nadávky a výtky starších tuleňů či tučňáků, vydali se toho dědečka hledat na Jižní Točnu. Našli ho a zjistili, že tu opravdu bydlí a přitápí do kamen ztracenou lidskou láskou. Když dědeček prosvítí slunečními paprsky lásku procházející přes smyčku, mohou dva návštěvníci spatřit podoby těch, co na své milované zapomněli. Oba kamarádi vidí, že jejich rodiče mezi nimi nejsou, a tak se vrátí domů.

Příběh začíná barvitým popisem Antarktidy. „*Má bílou barvu, jméno kostrbaté, počasí psí a zvířata k neuvěření.*“⁵⁸ Zvířata, Zdeněk Šmíd, přirovnává k mořským slonům či lvům. Autor hodně často využívá personifikace. *Moře syčí, burácí a volá.* Do tohoto příběhu se snažil vsunout deminutiva – *Mazlíček, Milánek, Chlupáček, Šišiši.* Přirovnání – *cinkaly zmrzlé slzy jako trpasličí zvonky.* Citoslovce – *ratatata ratatata, chichi chuchu.* Tuto pohádku autor doplnil písničkou, kterou si zpívají dva přátelé na cestě za dědečkem. Spatřit v ní můžeme střídavý rým – *„Žila krásná Lucinka. V chatě malované. Jednou koukla z okýnka. Uviděla krále.“*⁵⁹ Dětem může přijít zvláštní a taky trochu legrační, když tu samou písničku oblečou, aby jí nebyla zima – *„Žila krásná Lucinka. V čepici! zazpíval honem Hank. V chatě malované. A v paterých teplácích! Jednou koukla z okýnka. V trojím spodním prádle! Uviděla krále.“*⁶⁰

5. 2. 5. Pádlo Džek a krásná Margareta

Když David přemýšlel, že by se stal zálesákem, prodávajícím kožešiny, objevila se knížka v podobě sovy a domlouvá mu, aby se stal něčím lepším. Proto mu pošle raději sen o hodném zálesákovi.

Zálesák František si jednou rozhodne vyřezat pádlo, ale zjistí, že nemá loď. Náhle jednu uvidí a ta mu řekne, že je jeho. A tak se na lodi Margareta s pádlem Džekem vydává po vodě na druhý břeh. Ale najednou ho obklopí tma. Margareta jim vysvětlí, že utekla čaroději Publifukovi, ten spolkl slunce a z legrace je chce v něco proměnit. Ale František se nechce

---

⁵⁸ ŠMÍD, Z. cit. 38, s. 49.

⁵⁹ ŠMÍD, Z. cit. 38, s. 55.

⁶⁰ ŠMÍD, Z. cit. 38, s. 56

vzdát. Pomůže lososovi, a ten mu poradí, aby udělal oheň. Jenže František ho nemá čím rozdělat. Když chce Bublifuk spolknout proměněné indiánské děti v pěnkavy, vyklouzne opět slunce a František ho střílí. Čaroděj sice přišel o jeden život, ale má další dva. Podruhé vyhrožuje, že jak napočítá do dvanácti, spolkně je. Jenomže Bublifuk neuměl do tolika napočítat. František mu poradil, ať si na to posvítí. Jakmile Bublifuk otevřel pusy, aby si sluncem posvítí, František vystřelil a čaroděj ztratil druhý život. Naposledy se schovali do rákosí, pěnkavy napadly čaroděje a ten spadl do vody a utopil se. Po čaroději nezbylo nic a rákosí i pěnkavy se proměnily opět v indiánské lidi.

I když autor píše spisovnou češtinou, vedle ní nalezneme i nespisovné výrazy. *Bacil sebou do jehličí, pocem, pocem, já se o tebe aspoň opřu*. Barvitě popisuje přicházející vichřici, jako nějaký recept v kuchařce – „*Tohle bude přinejmenším tornádo zahuštěné tajfunem, uragán smrťák natrhnutý meluzínou a taky bílý samum zvržený blizardem s vichřicí*.“⁶¹ Navíc v této větě můžou děti zaskočit slova *samum a blizard*. Autor použil v tomto příběhu námět pohádky O zlaté rybce, ale místo zlaté ryby vrátí do moře lososa. František nedostane hmotnou odměnu, ale radu, která je navíc nerozumná (má zapálit oheň na lodičce). Taktéž čaroděj Bublifuk má tři životy, jak to v obyčejných pohádkách bývá. Použity jsou zde expresivní výrazy *pišišvoři* a *chechtalo se*. Celý text je doprovázen dialogy postav. Zdeněk Šmíd v příběhu využil posloupnosti dějů –, „*A tak řezal, až dřevo začalo vypadat skoro jako pádlo, řezal dál, až ta věc vypadala úplně jako pádlo*.“⁶²

5. 2. 6. Kocanda a nejkrásnější země

Pohádka vypráví o kytáře Kocandě, jež se vydala do světa, protože už si na ni dlouho nikdo nezahrál. Uvnitř kytary bydlel také pavouček Alfons, který putoval s ní. Za nějakou dobu narazili na Honzu a od té doby byli na cestách tři. Spolu došli k domečku, co měl deset nožiček, a běhal stále dokola. Když se jim podařilo domeček zastavit, zabydleli se v něm. Po chvíli se přihnal mrak a před nimi se objevila čarodějnice Pydlybába, která si je chtěla dát k obědu. Ale dala jim možnost se zachránit. Pokud zazpívají lépe než její pydlykytary, nechá je jít. Honza sice na kytaru hrál, ale lepší byly pydlykytary, a tak pavouček Alfons zamotal jejich struny a ony přestaly hrát. Pak se spustil na svých provázcích do not, které měla čarodějnice místo vlasů, a našel tlačítko. Náhle byla čarodějnice hodná a slíbila jim splnění jakéhokoliv přání. Z Kocandy se stala krásná kytara, Honza dostal vrtulník a pavouček pytel much.

---

⁶¹ ŠMÍD, Z. cit. 38, s. 65

⁶² ŠMÍD, Z. cit. 38, s. 63

Autor příběh zasadil do českého prostředí. Využil motiv lidové pohádky a pojmenoval jednoho z hrdinů Honza. A jak už to v pohádkách bývá, ten se vydal do světa. Stejně tak se zde objevuje domeček, který pochoduje, sice nestojí na jedné nožce, jak znají čtenáři z jiných pohádek, ale má jich rovnou deset. Místo kouzelného zařikávání pro zastavení domečku použili cestovatelé kafemlejek, kterým se zpomaluje jeho chůze až do zastavení. Mluví o něm jako o brzdě. Už zde, ale i v celé pohádce můžeme spatřit aktualizaci pohádkových prvků. Čarodějnice je v pohádce oblečená do toho, co v dnešní době lidé sami nosí – „*Měla rozdrbané džinsy, červené sako a na hlavě jí místo vlasů vlály noty na ježka.*“⁶³

Zdeněk Šmíd hojně využívá personifikace – *ptala se hvězda a poplašeně mrkla, dům: „Byl uřícený, z komína se mu kouřilo a všechny stěny se mu nadouvaly.“*⁶⁴ Taktéž volí přirovnání – *hlasy měly líbezné jako sázavské přeje v měsíční noci, jako černý noční čáp, atd.* Většinou zde komika vyplývá z humorných situací – „*Nemůžu najít brzdu! Aha! Už jsem ji sešlápla! Au! Není to brzda! Je to past na myši!*“⁴⁵ V příběhu se objevují i expresivní výrazy – *brnklo, drnčí, fňukáš.* Jednou zde také použil jazykolam – „*Tři sta třicet tři tisíc holandských žvejkaček.*“ Navíc je pohádka dotvořena rýmovanými písničkami.

---

⁶³ ŠMÍD, Z. cit. 38, s. 162.

⁶⁴ ŠMÍD, Z. cit. 38, s. 160.

6. LICHOTŽROUTI

6.1. Pavel Šrut

Pavel Šrut se narodil 3. dubna 1940 v Praze. Střední školu v roce 1957 zakončil maturitou, po ní pracoval jako rekvizitář na Barrandově. Od roku 1962 začal opět studovat, a to anglistiku a romanistiku na Filozofické fakultě Karlovy univerzity. Po ukončení se na tři roky stal redaktorem v nakladatelství Naše vojsko, přispíval také do časopisu Plamen, do Literárních novin, Listů, uveřejňoval i tvorbu pro děti. Od roku 1969 patřil k ineditním autorům, a tak jeho tvorba vycházela pouze v samizdatu. Po roce 1990 nastoupil jako redaktor Lidových novin a od roku 1997 pracuje v Českém rozhlasu.

Prosadil se v mnoha žánrech: jako básník, překladatel, prozaik, textař populární hudby, autor filmových a televizních scénářů k pohádkám, kulturní publicista. Nejdříve začal svou poezii a překlady básní uveřejňovat časopisecky. Jeho první báseň vyšla už v roce 1960 v časopise Kulturní tvorba. Jeho tři sbírky reflexivní lyriky: Noc plná křídel (1964), Přehlásky (1967) a Červotočivé světlo (1969) vyšly v knižní podobě. Společným tématem těchto básní je hledání lásky v každodenním životě. Mezi díla, která zároveň reagují na události roku 1968, lze zařadit Červotočivé světlo.

Texty z období samizdatu nebyly nikdy publikovány v samostatných sbírkách. Veřejnosti byly zpřístupněny až roku 1989 ve dvou výběrech (Přestupný duben a Malá domů). Pavel Šrut se věnoval také překladům z anglické a americké literatury (Dylan Thomas, John Updike aj.), s Janem Vodňanským spolupracoval na výrobě animovaných filmů (př. Kolik je na světě moří). „Jinou stránku Šrutovy tvorby let osmdesátých představují písňové texty, zhudebněné Petrem Skoumalem, uskupeními 5P L. Pospíšila (Šrutovy texty se objevily na nahrávkách: ...a nestřílejte na milence, Jsem v tom), Framus Five M. Prokopa (Snad nám naše děti, Nic ve zlém, nic v dobrém, Kolej Yesterday), C&K Vocal a Etc... V. Mišíka.“⁴⁴

Kromě tohoto se Šrut věnuje zároveň také tvorbě určené dětem. V roce 1965 vychází knihy Generál Ivanka, následují Petrklíče a Petrklínky a Kočka v houslích. V těchto dílech vidíme nejen Šrutovy jazykové hrátky psané ve verších, představové asociace, ale i nonsens a rytimizaci blízkou lidovým říkadlům a rozpočítadlům. Některé texty pro děti vydával také pod pseudonymem Petr Karmín. Šrutova tvorba pro děti obsahuje přes třicet titulů různého žánru: básniček (Veliký tůdle) nebo pohádek (Pavouček Pája). Taktéž je autorem čítanek (Otíkova čítanka).

Z poslední jeho tvorby pro děti vyniká pohádkový příběh Verunka a kokosový dědek (2004), Pohádky brášky Králíka (2007) či kniha Lichožrouti (2008) a Lichožrouti

se vracejí (2010).

Pavel Šrut za svou literární tvorbu získal několik uznání. „Je nositelem Ceny Jaroslava Seiferta (2000), za svou tvorbu pro děti byl nominován na Magnesii Literu (2004, 2005, 2007), kterou obdržel v roce 2009, získal ocenění v celostátní soutěži knih pro děti a mládež Zlatá stuha (2004, 2005) a Cenu Českého střediska ASSITEJ (2010).“⁶⁵

6.2. Analýza knihy Lichožrouti

Knihu Lichožrouti vydalo roku 2008 nakladatelství Paseka s barevnými ilustracemi Galiny Miklínové. Přestože je dílo určeno dětem, setkává se také s úspěchem u dospělých. Dílo Lichožrouti bylo odměněno několika cenami: Cenou Magnesia Litera, Cenou noci s Andersenem a v hodnocení Nejkrásnější česká kniha roku si odnesla - 3. místo. V roce 2009 získalo literární cenu SUK Čteme všichni - Cena ministra školství, mládeže a tělovýchovy.

Pohádka vypráví o tvorech, kteří pojídají pouze liché ponožky z celých párů, a proto se jim říká Lichožrouti. Příběh začíná vypravováním o malém lichožroutovi Hihlíkovi, který žije se svým dědou u osamělého pana Egona Vavřince. Hihlík má neposedné bratrance Tulamora a Ramsese. Když jednou chtějí bratrance zaklapnout palec nohy pana Egona do pasti na myši, zachrání ho Hihlík a sám se do pasti chytí. Ve chvíli, kdy pan Egon vysvobodí Hihlíka z pasti, se z nich stávají kamarádi.

Sourozenci Tulamor a Ramses se svým otcem Remsesem seniorem bydleli na půdě domu profesora René Kadeřábka, který zkoumal život lichožroutů. Jednou si bratrance hráli u profesora v kanceláři, a to se jim stalo osudným. Tulamor nestihl utéci a pan profesor ho uvěznil ve skleněném teráriu, aby mohl pozorovat jeho zvyky, jaké ponožky má rád nebo jak se chová. Mezitím jeho bratr Ramses došel pro pomoc. Při záchraně Tulíka se strhla hromada nečekaných událostí. Tulík se snažil splynout se srstí psa, ale ten jej na sobě vycítil a skočil do vody. Nejprve Tulamora zachrání skupina lichožroutích bezdomovců, ale poté ho unese gang Kudly Dederona. Ve chvíli, kdy Ramses s pomocí profesora Kadeřábka hledá svého bratra u řeky, objeví se také Hihlík. Hihlík už jednou Kudlu Dederona potkal a ten mu nabízel, aby se přidal k jeho partě. Aby Hihlík zachránil bratrance, předstírá, že je součástí gangu. Netuší, že zajatý Tulamor se nechce vrátit domů, a tak když je Hihlík zradí, bratránek to poví Dederonovi. Ten ho

---

⁶⁵CÍSAŘ, J. Pavel Šrut *Czechlit* [online]. 2008 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.czechlit.cz/autori/srut-pavel/>>.

za odměnu, a také proto, že ukradne otci zásoby lichých párů ponožek, jmenuje jejich generálem. Hihlíka za trest hodí mezi krysy, odkud se s obtížemi dostane na svobodu a hledá pomoc u profesora. Když profesor dorazí k baru Kilimandžáro, zjišťuje, že budova má být zbourána. A tak byl gang Kudly Dederona rozprášen a sám Dederon se rozplynul ve větru.

Pan profesor dokončil svou práci o životě lichožroutů a usmyslel si, že ze svého domu udělá lichožroutí penzion a převýchovný ústav pro divoké lichožrouty, na které bude dohlížet Ramses. Objevil se i Tulamor a litoval, co provedl. Před tím, než Hihlíkův děda umřel, měl tři přání. Aby mu pan Vavřinec zahrál na rozloučenou, aby se Hihlík odstěhoval od Egona, protože je už dospělý. A hlavně ať se vydá na cestu za rodiči, kde ho budou potřebovat více. Proto když se vracela k panu Egonovi z mise v Africe slečna Helenka, rozloučil se a vklouzl do kamiónu, který jel zpět do Afriky.

Pavel Šrut zvolil záhadné téma, nad kterým se jistě mnoho lidí podiví. Snad každému se stalo, že nemůže v žádném koutě svého domu najít druhou z páru ponožek. S touto knihou můžeme zažít mnoho napětí, dobrodružství a překvapení nad tím, jak vše dopadne.

Příběh je rozdělen na jednotlivé kapitoly, které svým rozsahem většinou zabírají dvě stránky. Do přímého děje pohádky jsou vloženy části, které objasňují, jak takový lichožrout vypadá, kde bydlí, s kým se přátelí a podobně. Tomu také odpovídají názvy kapitol – např.: *Vysvětlivka: Co je to ten pokojík*.

Autor osvětluje fyzické, zvláště duševní vlastnosti lichožroutů. Například Hihlík byl slušně vychovaný, za což se mu bratřenci posmívají. Upozorňuje také na to, jak se děti mohou setkat s šikanou. Bratřenci šikanují ostatní lichožrouty – „*Ale když trochu dospěli, našli si zábavu ve hře na šikanu. To si vyhlídli na ulici osamělého lichožrouta a nutili ho, aby skákal po jedné noze. Nebo ho v parku přivázali ke stromu a pak chtěli, aby zpíval nějakou sprostou písničku. A tak různě a podobně. A protože takový malý zatoulaný lichožrout míval obyčejně kromě strachu i hlad, dali mu nějakou chutnou bavlněnou ponožku. Proč? Výměnou za mlčení. Musel slíbit, že to šikanování doma nepráskne.*“⁶⁶ Příběh má i výchovný podtext. V závěru knihy se životy bratřenců obrátí, sami si uvědomí, jak důležité je mít kamarády, a navíc se stanou těmi, kdo se budou starat o výchovné zařízení.

Všechno v knize se zdá být liché. Liché pátky navštěvuje paní Květuš seznamovací večírek pro osamělé lidi. A také v samotné knize se lichožrouti ukážou pouze dvěma lidem, protože jsou sami lichými a nemají nikoho do páru. Na konci knihy je to ale jinak, všichni začínají nový život. Pan Egon už není sám, ale do páru má slečnu Helenku, a tak musí Hihlík

---

⁶⁶ ŠRUT, P. Lichožrouti. 1. vyd. Praha, Litomyšl : Paseka, 2008. s. 28

odejít. Zato pan profesor zůstane sám poté, co mu odejde podnájemnice Květa, ale ne tak docela, protože svůj dům nabídne lichožroutům bez domova.

Kniha je bohatá nejen po stránce stylistické, ale i jazykové. Vedle spisovné češtiny se zde objevují také výrazy hovorové – *divnej, osamělej, ostrejch, malej, fusakle*. Rozesmát může rovněž typicky legrační čeština čínského prodavače. Autor využil expresivity slov – *baští, chňapnul, dokodrcal, hubeňour*. Mladší čtenáře ovšem mohou zaskočit slova, která se v běžné řeči příliš nepoužívají – *viržinka, lakýrky, ánfas, mokasíny, dederon, v láptích*. Dokonce zde Pavel Šrut používá slova nová, některá až netypická – *kamarádšofty, kapesníkožrouti, spíďáckej dudlík*, a navíc krkolomná slovní spojení – *skrznaskrznatou skleněnou klec, skrznaskrznatý široký srdce*.

V příběhu je použita řada krásných přirovnání – *„Měsíc na obloze byl velký a kulatý jako poklice na prádelní hrnec.“*⁶⁷ Objevují se zde známá přísloví – *„Zelená, modrá, pro blázna dobrá.“*⁶⁸ *Vrána k vráně sedá, člověk člověka si hledá.“*⁶⁹ Pohádková kniha je bohatá na známé fráze. - *Vzit roha, měl z pekla štěstí, ráno moudřejší než včera, jako když do vody hodí* a další. Pavel Šrut, aby text něčím ozvláštnil, užil jak slovních hříček opakováním hlásek na konci slova či věty – *Silon, nylon, dederon. Ted' mě poznáš, jak mě neznáš*, tak rýmu – *„Hihlíku, máš ponožku v rendlíku.“*⁷⁰ Autor zjemnil pomocí eufemismu smrt maminky Tulamora a Ramsese, a stejně tak i jejich dědečka – *„A pak sychravé počasí přetrhalo nit jejího života.“*⁷¹

V těchto textech může čtenář nalézt mnoho skrytých významů, které mnohdy působí legračně. Například: *„Jenže vy jste jinej! Zvolal Hihlík radostně: Vy nemusíte ladit.“*⁷² nebo *Profesor Kadeřábek v mládí zkoumal jedovaté hady, ale brzy ho to otrávil.“*⁷³ Příběh plný moderních vymožeností každodenní reality přináší celou řadu humorných situací - *„Pozůstalému zůstala jen jedna ponožka, ale nic nenamítal, protože o tom zatím nevěděl.“*⁷⁴ Legrační se může například zdát také situace, kdy je Vasilův pan domácí ve vězení a dostane zvláštní trest: *„Švihák na rozdíl od ostatních vězňů musel chodit bos. U soudu dostal výjimečný trest: doživotí bez ponožek!“*⁷⁵

---

⁶⁷ ŠRUT, P. cit. 57, s. 23.

⁶⁸ ŠRUT, P. cit. 57, s. 15.

⁶⁹ ŠRUT, P. cit. 57, s. 35.

⁷⁰ ŠRUT, P. cit. 57, s. 9.

⁷¹ ŠRUT, P. cit. 57, s. 115.

⁷² ŠRUT, P. cit. 57, s. 40.

⁷³ ŠRUT, P. cit. 57, s. 31.

⁷⁴ ŠRUT, P. cit. 57, s. 56.

⁷⁵ ŠRUT, P. cit. 57, s. 62.

7. LINGVISTICKÉ POHÁDKY

7. 1. Petr Nikl

Český malíř, básník, hudebník, fotograf a divadelník Petr Nikl se narodil 8. listopadu 1960 ve Zlíně v rodině akademického malíře a designérky hraček. V letech 1976 – 1980 vystudoval Střední uměleckoprůmyslovou školu v Uherském Hradišti a od roku 1981 navštěvoval Akademii výtvarných umění v Praze v ateliéru profesora Arnošta Paderlíka. V počátcích literární tvorby se inspiroval básněmi Christiana Morgensterna a tehdy začal tvořit své první texty nonsensového typu. „S přáteli, jejichž výtvarné pokusy přerostly v divadelní performance, zakládá v roce 1985 loutkový spolek MEHEDAHA. Spolu s Františkem Petrákem a dalšími vydává postupně třináct sešitů nonsensové poezie spolku MEHEDAHA.“⁷⁶ Od roku 1987 byl členem umělecké skupiny Tvrdohlaví.

Petr Nikl obdržel v roce 1992 Čestnou cenu Jindřicha Chalupického a o tři roky později se stal dokonce laureátem Ceny Jindřicha Chalupického. Rovněž pořádá mnoho výstav a na jeho dílo můžeme narazit v řadě prestižních galerií. Např. v roce 2000 se představil v pražském Rudolfinu projektem Hnízda her, který byl velmi interaktivní.

Taktéž spolupracuje s dalšími divadelními skupinami, jako je například Lakomá Barka, se kterou vydal desku Nebojím se smrtihlava (2004) a Přesletec (2006). Je rovněž autorem řady pohádek. Například Pohádka o Rybitince, O Rybabě a Mořské duši, Lingvistické pohádky, Záhádky nebo Jěľňovití. Za knihu Záhádky získal v roce 2008 ocenění Magnesia Litera v kategoriích kniha roku a kniha pro děti a mládež. Své knihy začal vydávat v nakladatelství Meander a vytvořil pro něj logo umělecké edice Modrý slon.

„V práci Petra Nikla zaujímá velké místo příroda – přírodní motivy, rostliny, zvířata. Svět zvířat se také prolíná v jeho básnické sbírce. Jeho verše jsou zabydleny ve světě zvířat. A další postoj Niklův – on nemá onen tak frekventovaný oplakávací, nyvý, herbářový vztah k dětství, jaký je vlastní sentimentalistům, Nikl se nevrací ohlíživě do dětství, on je v něm, uchoval si jeho 'světlocit', má úžasu plný vztah k existenci, novořeč k plachému ohmatávání skutečnosti a fantazii nad všechny zákony.“⁷⁷

---

⁷⁶FORMAN, M. Petr Nikl *Meander* [online]. 2011 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.meander.cz/2106-petr-nikl>>.

⁷⁷ Petr Nikl [online]. 2011 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.petrnikl.cz/>>.

7. 2. Analýza knihy Lingvistické pohádky

„Knížka založená na hře se slovy a zvukomalbou je určena nejen dětem, ale i dospělým, prostě všem hravým.“⁷⁸ Dílo bylo vydáno v roce 2006 nakladatelstvím Meander v edici Modrý slon. Autor se touto knihou snaží upoutat čtenáře příběhy plné fantazie a absurdity. Každou záhadnou pohádku dotvořil Petr Nikl svými ilustracemi. Dílo je určeno, jak autor na první straně knihy píše, pro trochu starší děti, ale ne zas tak moc staré. O knihu mají samozřejmě zájem i mnozí dospělí, básník ji věnuje, jak sám uvádí, svým třem dětem. Autor získal za ni v roce 2006 ocenění Zlatá stuha v kategorii Beletrie pro děti a mládež.

Knihla obsahuje dvacet dva jednostránkových pohádek, doplněných na sousední straně vhodným obrázkem. Petr Nikl ze svých příběhů vytváří jednu velkou záhadu. Někdy jsou pohádky zabaleny do tak zajímavých slovních hříček, až se čtenář mnohdy v nich neorientuje a neví, co tím autor zamýšlel. Ale o to mu jde. Z řady nesmyslů udělat ještě větší chaos. Jeho hrátky lze spatřit nejen v různě graficky seřazeném textu, ale i v jeho zkomoleninách, shlucích slov, které využívají rytmiky. A samotné pohádky vypadají jako hádanky, protože druhá část nadpisu je zrcadlově převrácená. Například: *Pohádka o čase minulém je když se něco nedá vrátit*.

Pohádkou o dlouhém žirafím spánku nás autor vítá ve světě Lingvize, kde si lidé vypráví (jazykové) bajky o zvířatech. Když žirafa usne, vylezou jí zvířata se jmény seřazenými podle abecedy (*antilopa, bobr, cikáda, datel, ...*) na její dlouhý krk. Dále už je jen na každém, co objeví a co se vše v tom jejím dlouhém spánku dá zažít.

Záhadná pohádka je doslova zahalena a motiv je těžké nalézt. Text na papíře vypadá jako obrácené schody a věty začínají většinou slovem Tam. V pohádce jsou použita knižní slova – průrv, hvozd, žhne. Mnohým může tento text připadat jako logopedické cvičení. Některá slova v textu začínají stejným písmenem, také některé zakončení slov si je podobné a vše se tak jeví jako nějaký jazykolam – „*Tam objem obav objímá se v tajně temné pasti skal*.“⁷⁹

Pohádka o sprše vypráví o zvířátkách, kterým autor prohodil půlky těla, například z velblouda a nosorožce vytvořil Velrožce a Nosoblouda.

Není vlastně pohádka, se kterou by si autor nehrál. Humor je zde dosažen především

---

⁷⁸ SIGMUNDOVÁ, A. Niklovy Lingvistické pohádky pobaví malé i velké čtenáře *Topzine* [online]. 2006 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.topzine.cz/niklovy-lingvisticke-pohadky/>>

⁷⁹ NIKL, P. Lingvistické pohádky. 1. vyd. Praha : Meander, 2006, s. 10.

8. U VŠECH ČERTŮ

8. 1. Jiří Kahoun

Autor mnoha knížek pro děti se narodil 12. 3. 1942 v Praze. Dětství prožil ve vesničce pod Orlíkem, která je nyní zatopena. Po několikerém stěhování se natrvalo zabydlel v Berouně. Vystudoval Střední průmyslovou školu pro umělecké zpracování kovů a kamenů v Turnově. Věnoval se různým profesím, pracoval jako traktorista, aranžér, kameník, zedník, výtvarník, stavební dělník nebo technický redaktor. Svou tvorbu publikoval v časopisech Dikobraz, Květy, Mateřidouška, MF Dnes, Rudé právo, Svobodné slovo a v dalších. Autorovým koníčkem je kromě výtvarné činnosti psaní knížek pro děti, kterých vydal už přes dvacet.

Podle jeho námětů a scénářů byly natočeny televizní večerníčkové seriály: první řada Příhod včelích medvídků, vyšly i na zvukových nosičích. Mezi jeho vydané knihy patří Zvířátka z Malinové paseky (1985), Školník Kulda je jednička (1990), Toronto Tom – kocour z Ameriky (1993), Golem (1997), Moucha roku (2000). „Z jeho nejnovější tvorby stojí za pozornost knihy O mašinkách – Pohádky na kolejích (2007) a O autech – Pohádky na čtyřech kolech (2009). Z těchto krátkých příběhů jsou na větví zejména malí kluci, protože jejich vypravěč s jistotou ví, jak to na železnicích a silnicích jezdí. Bystřejšího a nejen dětského čtenáře jistě pobaví soubor minipohádek Pro zvědavá ouška (2008), který byl dětmi po právu literárně oceněn (SUK Čteme všichni 2008). Nejnověji se Kahounovo jméno spojuje s tematikou pekelnou: U všech čertů vyšlo v roce 2010.“⁸⁴

8. 2. Analýza knihy U všech čertů

Knihla vyšla v roce 2010 v nakladatelství Albatros a barevnými ilustracemi ji doplnil Ivo Houf. V roce 2010 byla nominována na literární cenu Knihopábitel.

„Jiří Kahoun obvykle píše své knihy pro nejmenší čtenáře. Jeho vypravěč se dokáže vžít do světa dětského adresáta, odpoví na jeho otázky, uspokojí jeho zvědavost a vyčerpá dané téma. V případě pekla to však neplatí. Jako by se autor tentokrát rozhodl, že už nebude děti vzdělávat, ale naučí je zlobit. Co bychom také mohli od tupých čertích hlav čekat jiného?“⁸⁵

Čtenář se v knize setkává s deseti krátkými pohádkami. V první kapitole nás autor seznamuje s hrdiny, kteří se objeví i při dalším čtení.

⁸⁴ ADAMOVIČ, B. Jiří Kahoun *iLiteratura* [online]. 2006 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/27949/kahoun-jiri-u-vsech-certu>>.

⁸⁵ ADAMOVIČ, cit. 77,

8. 2. 1. Čertovské probuzení

Ve starém opuštěném úlu se usadili čerti. Do nového dne je každé ráno budili melodií z hrací skříňky. Tento den měli za úkol postavit věž z kostek. Protože byli hloupí, vyčarovali si koule, a divili se, že s nimi nelze nic postavit, protože na sobě nedrží. Vládce pekel se na jejich nešikovnost nemohl dívat, dal jim opravdové hrací kostky a rozhodl, komu padne nejvyšší číslo, získá plyšového medvěda. Nezbední čertíci si ale dlouho nevydrželi hrát, začali se honit a přehazovat medvídky mezi sebou až jim nakonec spadl do ohně pod kotel. Byli smutní a pak únavou usnuli.

8. 2. 2. Čertovská zima

Čerty v pekle probudila zima. Protože nenašli v celé jejich říši ani kousek dřívka, poslal je jejich vládce do lesa alespoň pro šišky. Venku čerty překvapila sněhová nadílka, ale i přesto se vydali hledat něco, čím by mohli zatopit. Došli až k pecím, ve kterých uhlíři pálili dřevěné uhlí. Zapomněli, proč tu jsou, a začali si hrát se sněhem. Když už na vládce pekel přišla dlouhá chvíle, vydal se za nimi na kontrolu. Jakmile spatřil hrající si čerty, rozzlobil se. Potom všichni nabírali dřevěné uhlí do pytlů a to jim bylo doma teploučko, když si přitopili uhlím. Nakonec ulehli na svá místa a spokojeně usnuli.

8. 2. 3. Čertovské obrázky

Jako obvykle se čerti probouzeli při hudbě, která vycházela z hrací skříňky. V tento den dostali čerti za úkol naučit čarovat jejich nejmladšího obyvatele pekla. Starší mu ukazovali, jak se co dělá, a ten je napodobil. Místo pořádné výuky se čerti proměňovali ve zvířátka a vzájemně se škádlili. Protože zlobili, museli naučit čertíka hrát karty. Když nejmenší z nich zopakoval ještě lépe to, co mu předvedli, přestalo je to bavit a raději se uložili ke spánku.

8. 2. 4. Čertovská kovárna

Zrovna když měl hlídku Camfour, našel na zemi obnošenou podkovu. V pekle se zjistilo, že vlastně patří jemu, proto se vydal do kovárny spolu s vládcem pekla. Ten vešel první do dveří, a dostal palicí, která tu byla nastražena jako past. V kovárně se mezitím vyspávalo. A tak ostatní čerti zapálili trochu střelného prachu a rána, která vyšla, všechny spáče probudila. Kovář opravil podkovu a čerti se odebrali domů.

8. 2. 5. Čertovská muzika

Protože Prskavka zastrčil třísku do hrací skřínky, musel je Camfour probudit hlasem trubky. Čerti rozhodli, že si založí kapelu a vládce pekel bude jejich dirigentem. Ten si ihned donesl malou židličku, ale když se na ni postavil, spadl z ní dolů. Čerti museli nohy správně uřezat, aby se nevyvracela. Jenže pořád uřezávali víc a víc, až ze stoličky zbylo jen prkýnko. A tak si vládce pro jistotu vyčaroval úplně nové křeslo a začalo se hrát na hudební nástroje. Protože z toho rámusu nebyla poznat hudba, Remcal usoudil, že z nich muzikanti nikdy nebudou, a proto ať raději opraví hrací skřínku. Čerti různě vymýšleli, jak ji spravit, ale pořád nic. Nakonec do ní Remcal kopnul a ta začala opět hrát.

8. 2. 6. Čertovské učení

Když se čerti probudili, snažil se Šmoura přechíst úkoly napsané na tabuli, ale nešlo mu to. A proto všem čertům, kteří v pekle zůstali, bylo nařízeno, aby si opakovali v čertovském slabikáři. Jen ten nejmenší se měl jít zaučit do kovárny a Maťátko ho měl doprovodit. Prskavka přišel do kovárny jako první. Po něm Maťátko proměněný v bábu, která chce nabrousit sekýru. Když chtěl od ní čertí kovář za práci podepsat pergamen krví, rozběhla se na něj se sekýrou. Po chvilce babka uklouzla a proměnila se zpátky v čerta. Nakonec si slíbili, že o této honičce v pekle nikomu neřeknou.

8. 2. 7. Čertovské zápasy

Ráno při buzení Camfour každému něco pošeptal. Všichni se náhle vyhrnuli ven z pekla a hráli si proti sobě na trkanou. Vládce pekel měl hrát proti vítězi, ale ten nebyl jasný. Starší čerti se báli s ním zápasit, a nechali to na tom nejmladším. Tomu se podařilo malou lstí nad ním vyhrát. A tak vládce pekel na svou obhajobu dodal, že ho nechal zvítězit. Protože jim bylo už zima, šli se domů ohřát.

8. 2. 8. Čertovská pec

Jednou odletěl vládce pekel na inspekci do kovárny a čerti zůstali sami. To bylo náraz veselo! Pekelníci skotačili, dupali, hráli i člověče, nezlob se. Prostě dělali vše, co neměli. Na polštářích sjížděli kopec a nakonec se začali mezi sebou prát. Prskavka nemohl vydržet ten mráz, a tak začal na ně volat, aby si ho všimli. Vrátili do pekla, ulehli na pec a usnuli. Za chvíli se vrátil vládce a zlobil se, že mu leží na peci a taky že je všude nepořádek. Nakonec čerti museli uklízet.

8. 2. 9. Čertovské pletení

Jako první se ten den probudil Prskavka a už vymýšlel, co by provedl. Vzal polštář a praštil s ním Šmouru, ten zas praštil Maťátka a tak se navzájem mlátili polštáři. Jakmile se vzbudil šéf, museli všechno uklidit. Ten den měli za úkol štipovat a štrikovat ponožky. Šmouda se snažil opravit vládci pekel výšivku na zádech, ale to se mu nepovedlo. Chtěl to opravit, ale šéf ho už k tomu nepustil a šel spát.

8. 2. 10. Čertovská dobrota

Toho dne se do pekla z kovárny vrátil Klofanda. Protože tam sloužil dlouhou dobu v kuse, obdaroval ho vládce pekel čestným vyznamenáním a na krk mu pověsil řetěz se zlatým visacím zámekem. Pro tuto příležitost si usmysleli, že upečou Černého kubu. Když měli vyčarovat kroupy, popletli to a z nebe jim padaly místo ječných ty ledové. Proto se divili, když jim v hrnci roztály. Šéf jim vyčaroval ty pravé, přidali k tomu vše, co tam přijde, a dali péct. Ale místo Černého kubu, vytáhli kamenné uhlí. I přesto si všichni pochutnali a opět při písničce usínali.

Jednotlivé pohádky vždy začínají probuzením do nového dne a jsou zakončeny uleháním čertů ke spánku. Příběhy tvoří jednoduchý děj, až v závěru knihy se teprve objevuje komplikovanější zápletky. V pohádce Čertovská pec, čerti zůstanou v pekle sami a udělají nepořádek, stejně tak jak se chovají mnohé děti, které využijí nepřítomnosti rodičů. A co by to bylo za peklo, kdyby se čerti chovali slušně. Čerti v průběhu pohádky po sobě chrlí nadávky – *chásko rohatá, trdla rohatý*, perou se a hlavně jsou hloupí. Legrační jsou jejich rozhovory, například když hrají kostky – *Čtyři, vedu. Vedeš, ale prase za ocas, chechtal se Remcal* (Čertovské probuzení).

V pohádkách nacházíme řadu přirovnání, která jsou typická pro peklo – *jako když řežou tupou pilou buková polena, se zvedalo břicho jako kovářský měch*⁸⁶. Jsou zde i taková, která vyznívají nesmyslně a tím jsou legrační – *byl z něj pes jako tele*. Různá citoslovce mají charakterizovat hloupost čertů – *bééé, pal, bum, bác*.

Texty jsou plné nespisovných výrazů, objevují se slova jako – *velkej, hezkej, blemcák*. Nachází se zde i expresivní výrazy – *čubrníš, huhlat, cuckanda*, či deminutiva – *teplíčko, pekelníček*. Autor se nevyhýbá ani barvitému popisu přírody – „*Slunce vypilo poslední kapku rosy*.”⁸⁷

---

⁸⁶ KAHOUN, J. U všech čertů. St.

⁸⁷ KAHOUN, J. U všech čertů. 1. vyd. Praha : Albatros, 2010. 91 s.

9. VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

Písenný dotazník byl předložen ve dvou verzích. Jedna v tištěné a druhá v elektronické podobě na stránkách serveru vyplnto.cz: Chvatíková, P. – Čtenářství a výběr pohádkových knih (výsledky průzkumu), 2011. Dostupné online na <http://www.vyplnto.cz/realizovane-pruzkumy/ctenarstvi-a-vyber-p/>. Cílem tohoto dotazníku bylo zjistit, jak moc děti čtou pohádky, jaké mají povědomí o nových pohádkových knihách a co od nich očekávají.

9.1. Výsledky dotazníku

Tištěnou verzi vyplnilo 24 dětí šesté třídy Základní školy ve Valašském Meziříčí. Na dotazník v elektronické podobě odpovídalo 46 osob ženského pohlaví a 27 mužského, tedy celkově 73 lidí. Z nich většina odpovídajících byly děti ve věku 10 - 12 let.

Z vyhodnocení dotazníku vyplývá, že čtou více dívky než chlapci. Děti v tomto věku si vybírají spíše fantasy a sci-fi literaturu, dále pak příběhovou prózu s dívčími či chlapeckými hrdiny. O pohádky a poezii nemají příliš zájem, ale přesto si je občas přečtou. Děti měly problém u šesté otázky, často neuměly rozlišit autorskou a lidovou pohádku. Pokud si děti vybírají pohádkovou knihu, volí si ji podle vzhledu, ilustrací a názvu. Jako druhou nejčastější odpověď uváděli znalost tvorby určitého spisovatele či na doporučení přátel. Většina si vybrala pohádky s kouzelnými bytostmi nebo pohádky s dětmi a zvířátky.

Při volbě titulů, které jsou v této práci analyzovány, bylo zjištěno, že pro mnohé jsou tyto pohádkové knihy neznámé. Výjimečně se setkali s knihou Lichožrouti od Pavla Šruta. Na základě přečtení ukázek, měli dotazovaní zvolit knihu, která bude pro ně nejpěknější. Na první příčce vede kniha Pohádky pro dobrodruhy od Zdeňka Šmída. Snad už samotný název je nadchl, zvláště proto, že dítě v tomto věku často samo vyhledává dobrodružství. Jako druhé se líbily Lingvistické pohádky a poté Lichožrouti.

U otázky, proč se jim ukázka líbila, většinou odpovídali, protože byly zajímavé, veselé, zvláštní a lehce pochopitelné. Ale objevil se zde i záporný ohlas, že Lingvistické pohádky jsou spíše uměleckým experimentem, který je do dětské literatury vtažen omylem.

Většina dotazovaných se shodla, že by moderní pohádka měla být hlavně napínavá, plná dobrodružství a humoru, aby taky pobavil.

10. ZÁVĚR

Tématem bakalářské práce je Proměny české autorské pohádky. Jejím cílem bylo získat co nejvíce informací o tom, jak se autorská pohádka posunulo od dob svého vzniku. K tomu byla použita analýza pohádkových knížek pěti českých autorů a vyhodnocení dotazníků.

Jak již bylo v této práci zmíněno, byly dříve pohádky chápány jako prostředek výchovný a pedagogický, ale nedbalo se na estetickou stránku děl, protože byla považována za něco okrajového. Vznikem autorské pohádky, tato estetická a umělecká funkce posílila a stala se důležitou součástí knih pro děti.

Na začátku této nové tvorby se autoři rozhodli k žánru přistupovat jinak. V duchu klasické pohádky vytváří nové postavy, vnášejí do pohádek humor, realistické prvky, nedodržují zásadní linie děje a využívají montáže epizod. Postupem času jsou do pohádky vnášeny nové odpovídající prostředky jako je vtip, osobitý slovník, slovní komika a obzvláště nonsens. Poslední podobou tohoto žánru je moderní pohádka, která zaujímala dominantní postavení již v poválečné literatuře a přetrvává do dnes. Ta se značně diferencovala a obohacovala jak obsahově, tak výrazově. Často využívá nonsensové pohádky, netradiční obraznosti, absurdní humor a jazykovou hru.

Každá pohádka má své kouzlo a možnosti, jaké má autorská pohádka, jsou opravdu široké a otevřené. Takovéto příběhy umí o člověku vypovídat v neomezeném prostoru a čase.

Specifické zvláštnosti stylu jednotlivých autorů svědčí o hledání osobitého a zvláště originálního vyjádření. Knihy Ivy Procházkové si získávají mnoho obdivu nejen u laické veřejnosti, ale jsou ceněny také mnohými zdravotníky či pedagogy. Ve svých knihách se většinou snaží uplatnit téma, které je v dané době aktuální či nezbytné pro četbu dětí. Dílem Myši patří do nebe, chtěla setřást bázeň ze smrti. Využila k tomu prostředky personifikace, přirovnání, metafory a jazyk, který je blízký dětem. Podobně, Pavel Šrut, své knihy dotváří mnohovýznamovými větami, známými příslovími a frázemi. Jeho komika vychází z expresivity slov, krkolomných spojení nebo tvoří slova zcela nová.

Zato autor Zdeněk Šmíd se doposud držel příběhů s vodácko-zálesáckou tematikou. Pomocí těchto pohádek se snažil dětem ukázat, že dobrodružství lze najít všude, stačí se jen dobře podívat.

Mezi autory, kteří navazují na nonsensovou pohádku ze 60. let, patří Petr Nikl. U tohoto autora, můžeme objevit svět plný záhad, her se slovy, experimentování a hlavně fantazie. Je to všestranný umělec a své knihy doprovází vlastní ilustrací, která je taktéž plná záhad. A těm opravdu meze neklade. Hraje si se slovy, řadí je různě za sebe nebo z nich vymýšlí nová slova.

Poslední autor, který byl v této práci jmenován, je Jiří Kahoun. Mnozí jej jistě znají díky scénářům k televizním večerníčkům Příhody včelích medvídků. Jeho tematika je opravdu různorodá. Jednou zavítá mezi zvířátka, jindy mezi stroje a v neposlední řadě také do pekla mezi čerty. Jeho krátké pohádky jsou plné humoru, obsahují výrazy hovorové češtiny a charakteristickým prvkem vyjadřující hloupost čertů jsou citoslovce.

Dnešní čtenáři očekávají zvláště od moderních pohádek převážně zábavu. A tak není divu, že se autoři snaží vmísit do svých děl humor, který většinou ocení jakákoliv věková skupina lidí. Situační humor většinou těží z absurdity situace či parodie. Autoři používají prostředky, jež podněcují čtenářovu představivost a fantazii.

Jisté je, že se současná autorská pohádka od dob svých počátků velmi změnila. Pohádky zcivilněly a přebraly reálné prvky lidského světa. Nicméně vedle zábavy bude vždy hrát důležitou roli výchovný prvek.

11. ZDROJE

11. 1. Knihy:

Primární literatura:

PROCHÁZKOVÁ, I. Myši patří do nebe ...ale jenom na skok. 1.vyd. Praha : Albatros, 2006. 103 s. ISBN 13-774-006.

NIKL, P. Lingvistické pohádky. 1. vyd. Praha : Meander, 2006. 55 s. ISBN 80-86283-49-6.

ŠMÍD, Z. Pohádky pro dobrodruhy. 1. vyd. Praha : Olympia, 2007. 171 s. ISBN 978-80-7376-016-8.

ŠRUT, P. Lichožrouti. 1. vyd. Praha, Litomyšl : Paseka, 2008. 227 s. ISBN 978-80-7185-932-1.

KAHOUN, J. U všech čertů. 1. vyd. Praha : Albatros, 2010. 91 s. ISBN 978-80-00-02446-2.

Sekundární literatura:

CHALOUPKA, O. Příruční slovník české literatury: od počátků do současnosti. Praha : Levné knihy, 2007. 1116 s. 978-80-7309-463-8.

MOCNÁ, D. PETERKA, J. a kol. Encyklopedie literárních žánrů. 1. vyd. Praha, Litomyšl : Paseka, 2004, 699 s. 80-7185-669-X.

LEDERBUCHOVÁ, L. *Průvodce literárním dílem. Výkladový slovník základních pojmů literární teorie*. 1. v. Jinočany : Nakladatelství H&H, 2002. 355 s. ISBN 80-7319-020-6.

GENČIOVÁ, M. Literatura pro děti a mládež ve srovnávacím žánrovém pohledu. 1. vyd. Praha : SPN, 1984.

VAŘEJKOVÁ, V. Česká autorská pohádka. Brno : CERM, 1998, 16 s. ISBN 80-7204-092-8.

ČERNOUŠEK, M. Děti a svět pohádek. 1. vyd., Praha : Albatros, 1990, 187 s. ISBN 80-00-00060-1.

MATOUŠEK, P., REISSNER, M., ČAPEK, J., Bylo, nebylo, bude: česká kniha pro děti a mládež 2004. 1. vyd. Praha : Ministerstvo kultury České republiky, 2005. 44 s. 80-86310-51-5.

CHALOUPKA, O., VORÁČEK, J. Kontury české literatury pro děti a mládež: od začátku 19. století po současnost. 2. rozš. vyd. Praha : Albatros, 1984. 539 s. ISBN neuvedeno

CHALOUPKA, O. Rodina a počátky dětského čtenářství. 1. Vyd. Praha : Victoria Publishing, 1995, 103 s. ISBN 80-85865-40-8.

URBANOVÁ, S. a ROSOVÁ, M. *Žánry, osobnosti, díla*. 5. vyd. Ostrava : Filozofická fakulta Ostravské univerzity, 2005.

URBANOVÁ, S. *Sedm klíčů k otevření literatury pro děti a mládež 90. let XX. století*. Olomouc :

Votobia, 2004. 457 s. ISBN 80-7220-185-9.

URBANOVÁ, S. *Metamorfózy dětské literatury*. Olomouc : Votobia, 1999. ISBN 80-7198-379-9.

HOLOUŠOVÁ, Drahomíra, KROBOTOVÁ, Milena, a kol. *Diplomové a závěrečné práce*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. 117 s. ISBN 80-244-1237-3.

11. 2. Články, stati a recenze

SIEGLOVÁ, N. Titul v moderní pohádce 21. století. In MÁLKOVÁ, Iva; MALURA, Jan. *Místa bez hranic. Studie a eseje o literatuře, umění a historii*. Olomouc: Votobia, 2006. ISBN 80-7198-274-X. s. 187-194.

KOLÁŘOVÁ, J. *Zdravá pohádková strava*. In Tvar. Roč. 15, č. 10 (20040513), s. 2.

DVOŘÁKOVÁ, N. *Kniha jako obrazová galerie*. Univerzitní noviny. Roč. 9, č. 7-8 (2002), s. 48-49.

Autorská knížka jako memento. Ladění. Roč. 10 (15), č. 1 (2005), s. 25-26.

JANDA, L. Pohádky z velkého města. Ladění. Roč. 7 (12), 3/2002, s. 18-19.

MIKULKA, A. Dobrá pohádka je tajemství.... Ladění. Roč. 7 (12), 2/2002. s. 11-12.

Bylo, a ne že nebylo. Literární noviny: příloha Nové knihy. Roč. 41, č. 42 (20011017), s. II.

11.3. Internetové zdroje:

REISSNER, M. Iva Procházková *Czechlit* [online]. 2008 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.czechlit.cz/autori/prochazkova-iva/>>.

BABORÁKOVÁ, M. Iva Procházková *Spisovatelé.cz* [online]. 2009 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.spisovatele.cz/iva-prochazkova>>.

Iva Procházková [online]. 2006 – 2007 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <http://www.ivaprochazkova.com/1_oautorce.html>.

MÁLKOVÁ, I. Iva Procházková *Slovník české literatury*. [online]. 2008 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=957>>.

ČERVENÝ, R.; ČERMÁK, V. cz Procházková, Iva - Myši patří do nebe *Knihovnice*. [online]. 2007 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.knihovnice.cz/recenze/prochazkova-i-mysi-patri-do-nebe.html>>.

Myši patří do nebe, Iva Procházková *Děti a knihy*. [online]. 2006 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.detiaknihy.cz/?p=74>>.

BÁBORÁKOVÁ, M. Zdeněk Šmíd *Spisovatele* [online]. 2009 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.spisovatele.cz/zdenek-smid>>.

Literární doupě. *Zdeněk Šmíd* [online]. 2009 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://ld.johannesville.net/smid>>.

NOVOTNÝ, V. Zdeněk Šmíd *Slovník české literatury*. [online]. 2008 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <[http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=487&hl=zden%C4%9Bk+%C5%A1m%C3%ADd+](http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=487&hl=zden%C4%9Bk+%C5%A1m%C3%ADd+>)>.

CÍSAŘ, J. Pavel Šrut *Czechlit* [online]. 2008 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.czechlit.cz/autori/srut-pavel/>>.

PŠENIČKA, M. Pavel Šrut *iLiteratura* [online]. 2006 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/19719/srut-pavel-1>>.

Děti a knihy. *Lichožrouti, Pavel Šrut* [online]. 2010 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.detiaknihy.cz/?p=240>>.

PAVLÍK, B. Pavel Šrut vypátral, kdo nám žere ponožky. *Lichožrouti Aktuálně* [online]. 2009 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://aktualne.centrum.cz/kultura/umeni/clanek.phtml?id=634544>>.

FORMAN, M. Petr Nikl *Meander*. [online]. 2011 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.meander.cz/2106-petr-nikl>>.

Wikipedia. *Petr Nikl* [online]. 2011 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Petr_Nikl>.

Petr Nikl [online]. 2011 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.petrnikl.cz/>>.

ADAMOVIČ, B. Jiří Kahoun *Spisovatelé* [online]. 2009 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.spisovatele.cz/jiri-kahoun>>.

FENCL, I. Jiří Kahoun *Czechlit* [online]. 2008 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.czechlit.cz/autori/kahoun-jiri/>>.

ADAMOVIČ, B. Jiří Kahoun *iLiteratura* [online]. 2006 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/27949/kahoun-jiri-u-vsech-certu>>.

NACHTMANOVÁ, P. Lichožrouti – skvělá reprezentace české knihy *Portál mluveného slova* [online]. 2010 [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <<http://chaves.cz/mluvene-slovo-na-cd/tympanum/173-lichozroutiskvela-reprezentace-ceske-knihy.html>>.

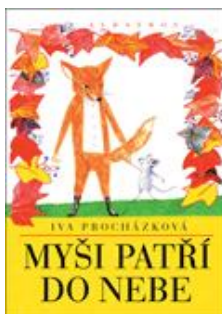
12. Seznam příloh

1. Fotografie autorů a obrázků z jejich knih
2. Dotazník o čtenářství a výběru pohádkových knih
3. Otázky s výsledky dotazníku z internetu
4. CD (volně přiložené)

Příloha 1: Fotografie autorů a obrázků z jejich knih

Obr. 1 Iva Procházková,
foto: Karel Kestner,
www.iva.prochazkova.com

Obr. 2 Kniha Myši patří do nebe,
foto: Petra Chvatíková

Obr. 3 Z knihy Myši patří do nebe,
foto: Petra Chvatíková

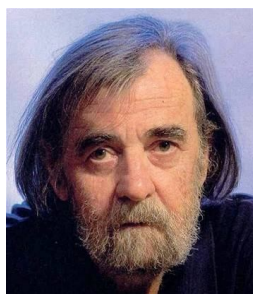
Obr. 4 Zdeněk Šmíd,
<http://ld.johannesville.net/smid>

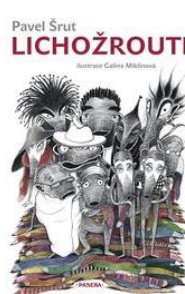
Obr. 5 Kniha Pohádky pro dobrodruhy
Foto: Petra Chvatíková

Obr. 6 Z knihy Pohádky pro dobrodruhy
Foto: Petra Chvatíková

Obr. 7 Pavel Šrut
http://i.lidovky.cz/09/023/1ngal/ANI295e0f_srut.jpg

Obr. 8 Kniha Lichožrouti,
<http://www.ctenipomaha.cz/img/knihy/big/lichozrouti.jpg>

Obr. 9 Z knihy Lichožrouti,
Foto: Petra Chvatíková

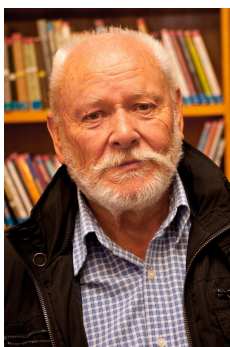
Obr. 10 Petr Nikl,
http://www.meander.cz/userfiles/image/Nikl_Petr_220.jpg

Obr. 11 Kniha
Lingvistické pohádky,
<http://rostemesknihou.cz/images/stories/knihy/lingvist.jpg>

Obr.12 Z knihy Lingvistické pohádky,
 Foto: Petra Chvatíková

Obr. 13 Jiří Kahoun,
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/6f/Jiri_Kahoun.jpg

Obr. 14 Kniha U všech čertů,
 foto: Pera Chvatíková

Obr. 15 Z knihy U všech čertů,
 foto: Pera Chvatíková

Příloha 2: Dotazník o čtenářství a výběru pohádkových knih

Milé děti,

prosím Vás o pomoc při vyplnění tohoto dotazníku. Dotazník je anonymní, to znamená, že se nikdo nedozví, že jsi tento dotazník vyplňoval/a právě Ty. Tento dotazník bude sloužit pouze k účelům vypracování mé bakalářské práce. Prosím volte pravdivé odpovědi a mnohokrát vám děkuji za vaši snahu a čas.

Petra Chvatíková

1. Jsi holka nebo kluk? ☐ holka ☐ kluk
2. Kolik je ti let? .....
3. Čteš v současné době ve volném čase knihy? Jak často?
☐ Denně ☐ Týdně ☐ Měsíčně ☐ Jednu do roka ☐ Nečtu
4. Jakou knihu si vybíráš nejradši? (vyber 1 odpověď)

☐ Pohádky	☐ Bajky
☐ Příběhová próza s dívčí hrdinkou	☐ Pověsti, báje, legendy
☐ Příběhová próza s chlapeckým hrdinou	☐ Fantasy a sci-fi
☐ Poezie (básničky)	
5. Čteš pohádky? ☐ Ano ☐ Ne ☐ Někdy
6. Jakou pohádku máš radši? ☐ Lidovou ☐ Autorskou
7. Jaké pohádky máš nejraději? (vyber 1 odpověď)

☐ Pohádky o nectnostech (lhaní apod.)	☐ Pohádky s dětmi
☐ Pohádky s kouzelnými bytostmi	☐ Pohádky o zvířátkách
☐ O princeznách a princích	
8. Jak se jmenuje tvá nejoblíbenější pohádková knížka?
.....
.....
9. Která ukázka z pohádky se ti nejvíce líbila? (vyber 1 odpověď)
☐ *Myši patří do nebe, ale jenom na skok*
Lišák byl čím dál blíž. Šupito už cítila na hřbetě jeho horký dech a v běhu otočila hlavu, aby zjistila, jaký jí zbývá náskok. A to byla chyba. Zakopla o zátku od piva, kterou tu kdosi pohodil, udělala kotrmelec a kutálela se přímo k okraji příkrého srázu... Pak už jen padala, padala, padala.... „Jsem už mrtvá, nebo ještě živá?“ zašeptala Šupito s očima pevně zavřenýma hrůzou... Vtom za sebou Šupito zaslechla tenký hlásek. „To jsem ráda, že tě zase vidím, Šupito!“ Ohlédla se a uviděla sestřenici Žerebrouky. V lese se povídalo, že umrzla krátce před koncem zimy, když se vypravila do vsi, aby sehnala něco k snědku. Teď stála kousek od Šupito a vypadala živěji než kdy jindy. „Co tu děláš“ podivila se Šupito. „Čekáme

se strýčkem na tebe, abychom ti ukázali cestu.“ Strýček Šmajda, taky překvapivě živý a čilý, přešlapoval nedaleko Žerebrouky. „Chcete mi ukázat cestu? A kam?“ nechápala Šupito. „Na jedno místo, kde se ti bude moc líbit. „Na jaké místo?“ „Někdo mu říká nebe, někdo zase jinak – na jménu nezáleží,“ odpověděl strýček Šmajda. „Důležitější je, že se tam dostane každá správná myš, když umře.“

☐ *Lingvistické pohádky - Zdlouhavá pohádka:*

Jednou stonožka přebíhala z listu na list a

zzzzzzzzzaaaaaaaaaakkkkkkkkoooooooooooooppppppllllllaaaaaa.

NNNNNeeeeeejjjjjjjjjjdddddrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrvvvvvvvvvzzzzzzzzzaaaaaaaaaak

kkkkkkkoooooppppppppllllllllllaaaaaaaaaa jjjjjjjjjeeeeeeeeeejjjjjjjjllllllllll

```

          TTTTTTTT          SSSSSSSSSS          SSSSSSSS
pppppppprrrrrrrrrrvvvvvvnnnnnniiii nnnnoooooooooohhhaaaaaaa. OOOOO

```

```
ppppprrrrrrvvvvvooooooooouuuuuu nnnnoooooooooohhhhhuuuu
```

zzzzzaaaaaaaaakkkkkoooooopppppplllllla jjjjjjjeeeeeejjjjjjjjiiiiiii

```

          TTTTTT          SSSSSSS          SSSSSSS
ddddddrrrrrrrruuuuuuhhhhhhhháááááááá nnnnnnnnoooooohhhhaaaaaa, ooooo

```

dddddrrrrrruuuuuhhhhoooouuuu ttttrrrrrrrreeeeeeeeettttttttttiiiiiiiiiii, oooo

ttttttrrrrrreeeeetttttttíiii aaaaaaaaa tttttttaaaaaaaakkkkkk

```
dddddddaááááááááálíllíllíllíll... aaaaaazžžžžž
```

zzzzaaaaaakkkkkkkkkkoooooooooppppppppllllllaaaa iiiiii jjjjjjjjjjjjjeeeeeeejjjjjiifiiifii

ssssssssssttttttttttáááááááááá nnnnnnoooooohhhhhhaaaa a ona zůstala omráčená ležet na

zádech.... Po chvíli se probírala. To šmrání už se nedalo vydržet. Hlavu jí olizovala její

sousedka lesní housenka... „No konečně,“ oddechla si. „Už jsem si myslela, že tě

„Dokážeš se přetočit?“ „Jo, dík, ale potřebovala bych přidržet nohy!“ „Které?“

„Ty stě!“ „Aha. Tak držím!“ „Jak se stočím, tak mě pusť!“ „Jo“ Stonožka se svinula v pase, a

„jaky ste.“ „Ma. Tak užini.“ „Kak se stečni, tak me past.“ „Se. Stehozka se svirala v pase, jak ji housenka pustila, švihem se jako pružina překotoulela na svých sto noh.“ „Děkuji ti,

„houzenko,“ řekla stonožka a podala ji své první nohy. „Za málo. Musím už ale běžet, mám

zpoždění...“ rozloučila se housenka, rozběhla se po listu a ...

zzzzzzzaaaaaakkkkkkooooooooooooopprrrrrrlllllaaaaaaaaaaaa pprrrrrroooooo

```
zzzzzmměěnnuuu lllleeeessssssssnnnnnnnnnnnnniiiiiii
```

```
hhhhhhoouuuusssssseeeennnnnkkkkkaaaaaaaaa!!!!!!!!!!!!
```

☐ *U všech čertů – Čertovská zima*

Čerty v pekle probudila zima. Hrozná zima. Maťátko drkotal zubama, až se trásla lavice a

klepala nohama o podlahu. Camfour, Šmoura a Prskavka se třásli jako sulc a všem šla od

pusy pára. Na peci se posadil ztuhlý Remcal a dlaní zkoušel cihly. Byli studené jako led.

„Proč je tu taková zima? Zakňoural. Proč tu není teplo? a měl do breku. Maťátko vstal

z lavice, otevřel dvířka u plotny a jukla na něj tma. „Ne, ne, ne...“ rozhodil překvapeně

rukama. „Maťas, uhni!“ odstrčil ho Camfour a díval se do kamen. Pak se narovnal a hlásil:

„Šéfe, je tam tma jako v pytli!“ „A proč?“ kňoural Remcal a stahoval si rukávy přes ruce.

„Proč je v kamnech tma? Proč v nich nehoří?“ „Nemáme čím topit, šéfe,“ krčil rameny

Camfour, „nikde ani polínko.“ „Vše, vše, vše...“ ukazoval Maťátko pod studené kotle.

„Nemel!“ okřikl ho Šmoura, „a rovnou řekni, že všechno zhaslo.“ „No, no, no...“ přikyvoval

Maťátko. „Tak proč tu sedíte? „ zeptal se Remcal. „Nesed'te jako kvočny a jděte pro dříví.

Vemte si pytle a nasbírejte šišky. Tak bude to? A ať už jste zpátky! Nebo zmrzneme a svět

přijde o čerty.“ Padl na záda a zavrtal se do hadrů. U úlu se otevřela dvířka a v nich se

zašklebily hlavy udivených čertů. Překvapeně se rozhlíželi, kulili oči a otvírali pusy. „To je

nadělení," povídá Camfour. Venku byla bílá zima. Všude, kam oko dohlédlo, ležely peřiny

sněhu a mrzlo, jen praštilo. Nejvíc se divil Prskavka, protože sníh viděl poprvé v životě.

$$J_1 = 1, \quad J_2 = 3, \quad J_3 = 1, \quad J_4 = 1, \quad J_5 = 1$$

☐ **Lichožrouti**

Takhle se budou určitě vyptávat a pan Vavřinec bude mít sto chutí odpovědět: Slečna ne, ale lichožrout. Jmenuje se Hihlík.

... Hihlík totiž ze svého pokojíku špehoval, co jeho kamarád Egon dělá, a kam se chystá.

... Okouzleně procházel řadou ponožek a četl si v nich. Všechny byly značkové a z té nejlepší česané bavlny. Takové pan Li-Ku u nás na rohu určitě neprodává, říkal si Hihlík. A jak by Egonovi slušely!

To už komorní orchestr naladil a pan Vavřinec spustil sólo. Hrál tak hluboko a táhle, že i lichožrout podlehl dojetí a na chvíli pokušení odolal. Jenže při recitaci básně, která se také velmi táhla, Hihlík svému pokušení už neodolal. Zakoukal se do jedné černé ponožky protkané stříbrnými nitkami. Nabízela se mu jako na talíři. Její majitel si na ten slavnostní pohřeb obul zbrusu nové lakýrky. To nebylo rozumné. Nejdřív jen poposedával, tiše sykal bolestí, ale když ho ty střevíce nepřestávaly tlačit, povolil jim tkaničky – a nakonec se nenápadně pod lavicí vyzul. Hihlík si vybral levou. Dokázal ji sloupnout z nohy jedním tahem, jako slupku z banánu. Pozůstalému zůstala jen jedna ponožka, ale nic nenamítal, protože o tom zatím nevěděl.

☐ **Pohádky pro dobrodruhy- Jak se ztratil bumerang**

Nejmíň polovina Austrálie je zarostlá křovím. Říká se mu buš. V buši skáčou ušatá zvířata s kapsou na břicho a těm se říká klokani. A jedné klokani mamince se v buši narodil synek, který se jmenoval Ňufík. Hned jak se Ňufík narodil, strčila si ho máma do kapsy. Takovou kapsu má každá klokani maminka na břicho a nosí v ní peněženku, kapesník a hlavně malé Ňufíky.

Na druhé straně Austrálie zatím máma klokance pořád koukala, jestli nepoletí ještě nějaké rohlíky, a Ňufík řádil. Našel pár skořápek, zvonek od jízdního kola a čepici a naházal to všechno mamince do kapsy. Ta kapsa už vypadala jako balon nebo jako nápojevní budka v divadle, ale máma pořád koukala do nebe. A najednou, co to? Něco zasvištělo, prsklo, vzdychlo – a těsně před Ňufíkem přistál barevný vyřezávaný bumerang, zářil jako hvězda a unaveně oddychoval. „Jé ty si jsi hezkej,“ zaradoval se Ňufík, ale bumerang byl tak uštván, že mu vůbec neodpověděl, funěl, kašlal, oddychoval, a lehce se z něj kouřilo. Ňufíkovi se moc líbil. A tak ho zvednul a šup s ním do kapsy! A bylo to. „Ňufíku,“ okřikla ho máma, která přestala koukat, kde co lítá, protože ji zase rozbolelo břicho, „hned to vrať! Není to naše!“ Ale Ňufík namítal, že neví, kam by ten překrásný barevný dřevěný rohlík měl vrátit, když přiletěl z nebe. To byla pravda, a tak máma jenom mávla packou a přemýšlela, proč ji to břicho tak bolí, jestli třeba něco nesnědla.

10. Proč se ti líbila ukázka, kterou si zvolil/a?

.....
.....
.....

11. Jak moc je pro tebe důležité, aby kniha byla doprovázena obrázkem? (zakroužkuj číslo od 1 – 3)

Hodně důležité

1

2

3

Není důležité

12. Co se ti na pohádkách nejvíce líbí?

.....

.....

.....

13. Jaká by podle tebe hlavně měla být moderní pohádka?

Vyber 3 pro tebe nejdůležitější

☐ Napínavá	☐ Měla by obsahovat kouzla, kouzelné předměty
☐ Vždy zvítězí dobro nad zlem	☐ Aby se v ní objevovaly věci, co běžně používáme
☐ Dobrodružná	☐ Aby rozesmála, pobavila
☐ aby obsahovala jazykové hříčky	☐ Obsahovala ponaučení

14. Podle čeho si vybíráš pohádkové knížky

.....

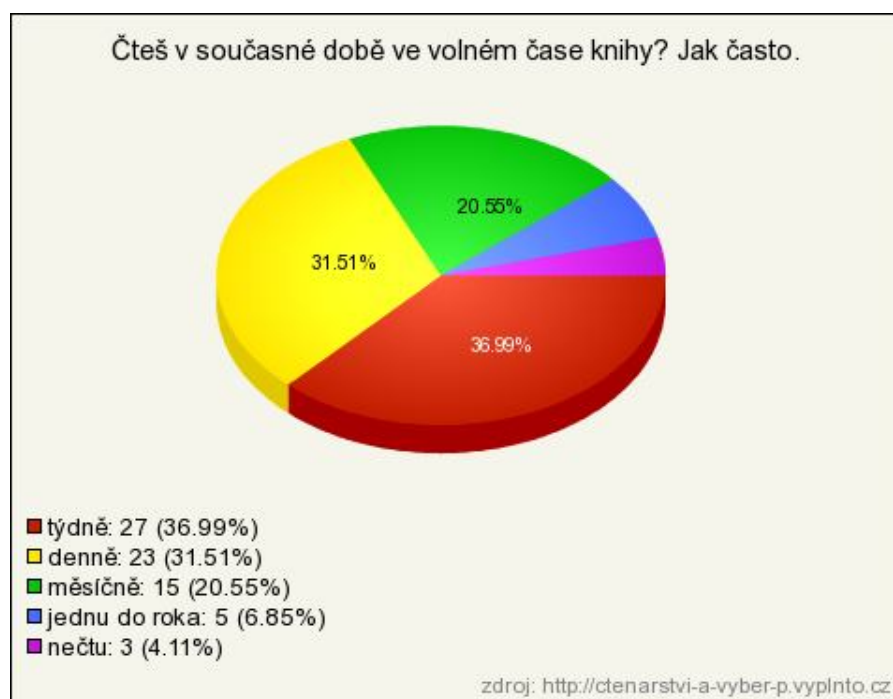
.....

Příloha 3: Otázky s výsledky dotazníku z internetu

Chvatíková, P. – Čtenářství a výběr pohádkových knih (výsledky průzkumu), 2011. Dostupné online na <http://www.vyplnto.cz/realizovane-pruzkumy/ctenarstvi-a-vyber-p/>.

1. Čteš v současné době ve volném čase knihy? Jak často.
(nepovinná, seznam - právě jedna)

ODPOVĚĎ	POČET	LOKÁLNĚ	GLOBÁLNĚ	AKCE
týdně	27	36.99%	34.62%	Filtruj
denně	23	31.51%	29.49%	Filtruj
měsíčně	15	20.55%	19.23%	Filtruj
jednu do roka	5	6.85%	6.41%	Filtruj
nečtu	3	4.11%	3.85%	Filtruj

2. Jakou knihu si vybíráš nejradši? (nepovinná, seznam - právě jedna)

ODPOVĚĎ	POČET	LOKÁLNĚ	GLOBÁLNĚ	AKCE
Fantasy a sci-fi	21	29.17%	26.92%	Filtruj
Příběhovou prózu s chlapeckým hrdinou	18	25%	23.08%	Filtruj
Příběhovou prózu s dívčí hrdinkou	14	19.44%	17.95%	Filtruj
Pohádky	11	15.28%	14.1%	Filtruj
Pověsti, báje, legendy	6	8.33%	7.69%	Filtruj
Poezii (básničky)	2	2.78%	2.56%	Filtruj

3. Čteš pohádky? (sami pro sebe nebo svým dětem) (nepovinná, seznam - právě jedna)

ODPOVĚĎ	POČET	LOKÁLNĚ	GLOBÁLNĚ	AKCE
ano	28	38.36%	35.9%	Filtruj
někdy	26	35.62%	33.33%	Filtruj
ne	19	26.03%	24.36%	Filtruj

4. Jakou pohádku máš nejradši? (nepovinná, seznam - právě jedna)

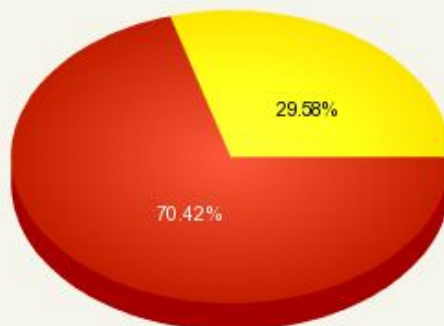
ODPOVĚĎ	POČET	LOKÁLNĚ	GLOBÁLNĚ	AKCE
autorskou	36	50%	46.15%	Filtruj
lidovou	36	50%	46.15%	Filtruj

5. Od jakého autora si nejčastěji vybíráš pohádku? (nepovinná, seznam - právě jedna)

ODPOVĚĎ	POČET	LOKÁLNĚ	GLOBÁLNĚ	AKCE
českého	50	70.42%	64.1%	Filtruj
cizího	21	29.58%	26.92%	Filtruj

Od jakého autora si nejčastěji vybíráš pohádku?

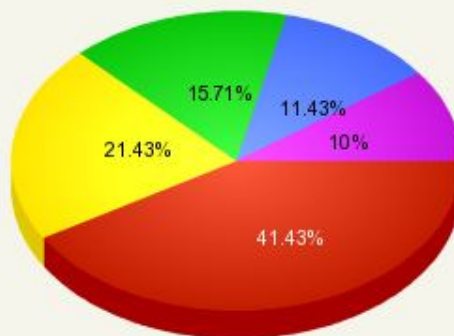
■ českého: 50 (70.42%)
 ■ cizího : 21 (29.58%)

zdroj: <http://ctenarstvi-a-vyber-p.vypinto.cz>

6. Jaké pohádky máš nejradši? (nepovinná, seznam - právě jedna)

ODPOVĚĎ	POČET	LOKÁLNĚ	GLOBÁLNĚ	AKCE
Pohádky s kouzelnými bytostmi	29	41.43%	37.18%	Filtruj
Pohádky o zvířátkách	15	21.43%	19.23%	Filtruj
Pohádky o princích a princeznách	11	15.71%	14.1%	Filtruj
Pohádky o necnostech	8	11.43%	10.26%	Filtruj
Pohádky s dětmi	7	10%	8.97%	Filtruj

Jaké pohádky máš nejradši?

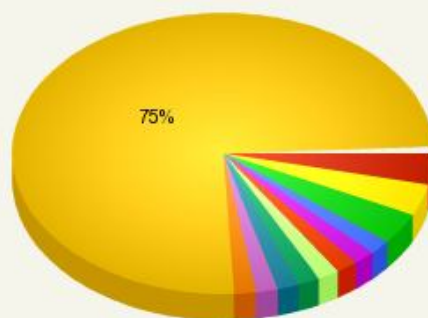
■ Pohádky s kouzelnými bytostmi: 29 (41.43%)
 ■ Pohádky o zvířátkách: 15 (21.43%)
 ■ Pohádky o princích a princeznách: 11 (15.71%)
 ■ Pohádky o necnostech: 8 (11.43%)
 ■ Pohádky s dětmi: 7 (10%)

zdroj: <http://ctenarstvi-a-vyber-p.vypinto.cz>

7. Jak se jmenuje tvá nejoblíbenější pohádková kniha?
(nepovinná, krátký text)

ODPOVĚĎ	POČET	LOKÁLNĚ	GLOBÁLNĚ	AKCE
kytice pohádek	2	3.51%	2.56%	Filtruj
Perníková chaloupka	2	3.51%	2.56%	Filtruj
Děti z Bullerbynu	2	3.51%	2.56%	Filtruj
Lesní Schovávačky	1	1.75%	1.28%	Filtruj
Nemám	1	1.75%	1.28%	Filtruj
Bubáci a hastrmani	1	1.75%	1.28%	Filtruj
Ezopovy bajky	1	1.75%	1.28%	Filtruj
Fimfárum, Pohádky Hanse Christiana Andersena	1	1.75%	1.28%	Filtruj
s čerty nejsou žerty	1	1.75%	1.28%	Filtruj
Harry Potter	1	1.75%	1.28%	Filtruj
Tajemný svět strašidel				
V krajině snov				
Kocur Mikeš				
Staré řecké báje a pověsti				
Lví král				
Úžasná zeměplocha - Terry Pratchett				
daren shann pan stinu				
daren shann stinu				
Bílý Tesák				
Loupežník Rumcais				
Bojovníci				
O Perníkové Chaloupce				
Princ Bajaja				
Kuky se vrací				
Dášenska				
Modrý Albatros				
od foglara rychlé šípy				
Jaroslav Foglar-Rychlé Šípy				
krteček				
smoulove				
kluci od bobri reky				
Caropluti	44	77.19%	56.41%	
Zvířátka na dvorku				
vlk a zajíc				
Bylo nebylo				
žádnou oblíbenou nemám.				
Alenka v kraji divů a za zrcadlem				
malý princ				
Velká kniha pohádek				
Popelka				
Myší kožíšek				
Alenčina čítanka				
Liška Bystrouška				
f. Hrubín Špalíček pohádek				
O štěňátku				
Fimfárum				
Špalíček pohádek				
Malá princezna				
Pohádkové vandrování po Čechách				
Čeeský Honza				
Děti z Bulerbinu				
Andersenovy pohádky				
Lichožrouti (Pavel Šrut)				

Jak se jmenuje tvá nejoblíbenější pohádková kniha?

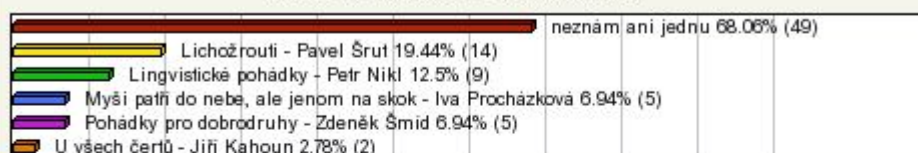
kytice pohádek: 2 (3.51%)
Pemíková chaloupka: 2 (3.51%)
Děti z Bullerbynu: 2 (3.51%)
Lesní Schovávačky: 1 (1.75%)
Nemám: 1 (1.75%)
Bubáci a hasmání: 1 (1.75%)
Ezopovy bajky: 1 (1.75%)
Fimfárum, Pohádky Hanse Christiana Andersena: 1 (1.75%)
s čerty nejsou žerty: 1 (1.75%)
Harry Potter: 1 (1.75%)
Zlatovláska: 1 (1.75%)
Ostatní odpovědi: 43 (75%)

zdroj: <http://ctenarstvi-a-vyber-p.vyplnto.cz>

8. Které pohádkové knihy znáš? (nepovinná, seznam - alespoň jedna)

ODPOVĚĎ	POČET	LOKÁLNĚ	GLOBÁLNĚ	AKCE
neznám ani jednu	49	68.06%	62.82%	Filtruj
Lichožrouti - Pavel Šrut	14	19.44%	17.95%	Filtruj
Lingvistické pohádky - Petr Nikl	9	12.5%	11.54%	Filtruj
Myši patří do nebe, ale jenom na skok - Iva Procházková	5	6.94%	6.41%	Filtruj
Pohádky pro dobrodruhy - Zdeněk Šmíd	5	6.94%	6.41%	Filtruj
U všech čertů - Jiří Kahoun	2	2.78%	2.56%	Filtruj

Které pohádkové knihy znáš?

0%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
■	neznám ani jednu: 49 (68.06%)									
■	Lichožrouti - Pavel Šrut: 14 (19.44%)									
■	Lingvistické pohádky - Petr Nikl: 9 (12.5%)									
■	Myši patří do nebe, ale jenom na skok - Iva Procházková: 5 (6.94%)									
■	Pohádky pro dobrodruhy - Zdeněk Šmíd: 5 (6.94%)									
■	U všech čertů - Jiří Kahoun: 2 (2.78%)									

zdroj: <http://ctenarstvi-a-vyber-p.vyplnto.cz>

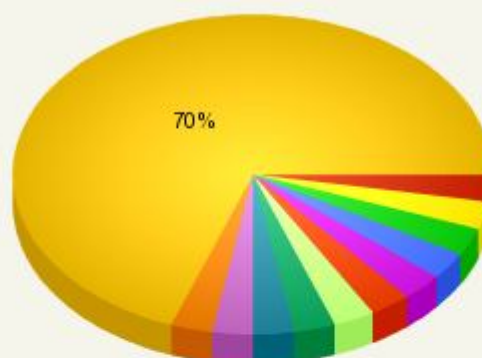
9. Která ukázka se ti nejvíce líbila? (nepovinná, seznam - právě jedna - multimediální)

ODPOVĚĎ	POČET	LOKÁLNĚ	GLOBÁLNĚ	AKCE
Pohádky pro dobrodruhy - Jak se ztratil bumerang	15	28.85%	19.23%	Filtruj
Lingvistické pohádky - Zdlouhavá pohádka	11	21.15%	14.1%	Filtruj
Lichožrouti	11	21.15%	14.1%	Filtruj
U všech čertů - Čertovská zima	8	15.38%	10.26%	Filtruj
Myši patří do nebe, ale jenom na skok	7	13.46%	8.97%	Filtruj

Proč se ti líbila ukázka, kterou si zvolil/a?

- Protože tam byli kamarádi čerti a čerti byli i u nás doma :-): 1 (2.7%)
- byla zajímavá: 1 (2.7%)
- Kvůli svému osobitému humoru: 1 (2.7%)
- Protože ji mám ráda a dobře ji znám: 1 (2.7%)
- Protože byla o zvířátkách: 1 (2.7%)
- čtivě napsaná, zajímalo by mě, jak to bylo dál: 1 (2.7%)
- Bylo to legrační: 1 (2.7%)
- Roztomilá pohádka o klokanech: 1 (2.7%)
- příběh dává aspoň trochu smysl: 1 (2.7%)
- byla vtipná a zvláštní xD :-): 1 (2.7%)
- Protože byla dost srandovni :-): 1 (2.7%)
- Ostatní odpovědi: 26 (70%)

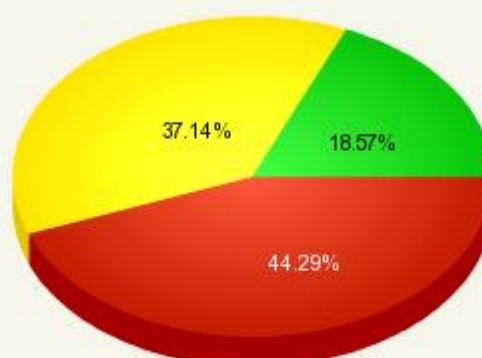
zdroj: <http://ctenarstvi-a-vyber-p.vypinto.cz>

11. Jak moc je pro tebe důležité, aby byla kniha doprovázena obrázky? (nepovinná, sémantický diferenciál)

KRITÉRIUM	ŠKÁLA	PRŮMĚR*	ROZPTYL
Hodně důležité vs. Není důležité	1-0-1	-0.257	0.562

* S výjimkou škál 1-2-3-4-5 odpovídají záporné hodnoty prvnímu výrazu.

Jak moc je pro tebe důležité, aby byla kniha doprovázena obrázky?

- Hodně důležité vs. Není důležité (1-0-1)=-1: 31 (44.29%)
- Hodně důležité vs. Není důležité (1-0-1)=0: 26 (37.14%)
- Hodně důležité vs. Není důležité (1-0-1)=1: 13 (18.57%)

zdroj: <http://ctenarstvi-a-vyber-p.vypinto.cz>

12. Co se ti na pohádkách nejvíce líbí? (nepovinná, delší text)

~Čtení zabaví vnučku a získává slovní zásobu.

dej zaver deje

Dobro vítězí nad zlem

dobrý konec

hravost, jednoduchost

jak zabiji draka.cfc

Jsou nevinné.

Jsou takové tradiční a sdobrym koncem.

Jsou třeba tradiční a smutné a šťastné.

Každá pohádka nakonec dopadne dobře.

Když dokáží pobavit dítě i dospělého, který pohádku předčítá.

když mé příběh nápad a logiku

Líbí se mi myšlenka dobra a zla, která je aktuální pořád. Na druhé straně mě baví, když v té zlé postavě je i dobrá stránka. Nic není úplně absolutně černé a nic není absolutně bílé. To ovšem v pohádkách moc nebývá a myslím, že by mělo.

Líbí se mi, že jsou v pohádkách kouzelné bytosti a že dobro zvítězí nad zlem.

libise me staveni domu a silnic.cz

Má vždycky dobrý konec.

Mají šťastný konec :)

Mam vice slovnich zasob :-*** .... A hodne se toho dovim....

Na pohádkách se mi líbí když je tam něco pravda (ze života). Je hezké když vždy zvítězí dobro nad zlem. Já ani nevím co se mi na nich líbí nejvíc. Asi všechno=D.

Nadpřirozené bytosti.

Nadpřirození bytosti a kouzla.

napětí, dobrodružství a někdy i smích

napětí, ponaučení a někdy i smích

Nic

oddechová, nenáročná četba

Odreagování u jejich četby, dospělý může popustit uzdu své fantazii, dítě příběh prožívá s úžasem...

prostor fantazie, nezstarostnost

Protože nejsou jako z reality.

sou tam vtipy

Šťastné konce

šťastne konce i sranda

Tlumočení reálného světa do pochopitelné řeči.

Únik z reality

útěk z reality do světa, kde dobro vítězí nad zlem a všichni zlotřilci jsou po zásluze potrestáni

v realitě vše nekončí dobře, v pohádkách většinou ano

vtipnost

Vypadá to bezmocně ale dobře to dopadne

Vždy je v pohádce krásný děj který dává smysl a vždy dopadne dobře.
zavěr děje

Že jsou srandovní a napínavé !!

Že jsou srandovní a napínavé.:D :D

Že mají šťastný konec

že tam zvířata mluví.

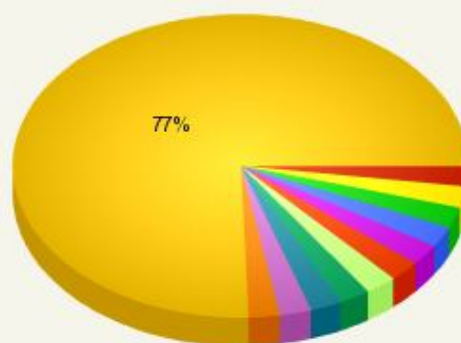
že to dobře skončí

že ukazují lidské nečtnosti a ty jsou pak zkárou oněch lidí, kteří je mají- zkrátka dobro vítězí nad zlem, objevuje se v nich spousta vynálezů a věcí, které mít ani nemůžeme, a když jsou navíc pohádky humorně podané, tak je to mnohem lepší

Že všechno dobře dopadne.

že zvítězí dobro nad zlem

Co se ti na pohádkách nejvíce líbí?

■ Že to dobře skončí: 1 (2.13%)

■ Dobro vítězí nad zlem: 1 (2.13%)

■ Že zvítězí dobro nad zlem: 1 (2.13%)

■ hravost, jednoduchost: 1 (2.13%)

■ Že ukazují lidské nečtnosti a ty jsou pak zkárou oněch lidí, kteří je mají- zkrátka dobro vítězí nad zlem, objevuje se v nich spousta vynálezů a věcí, které mít ani nemůžeme, a když jsou navíc pohádky humorně podané, tak je to mnohem lepší: 1 (2.13%)

■ prostor fantazie, nezstarostnost: 1 (2.13%)

■ Líbí se mi myšlenka dobra a zla, která je aktuální pořád. Na druhé straně mě baví, když v té zlé postavě je i dobrá stránka. Nic není úplně absolutně černé a nic není absolutně bílé. To ovšem v pohádkách moc nebývá a myslím, že by mělo. : 1 (2.13%)

■ Líbí se mi, že jsou v pohádkách kouzelné bytosti a že dobro zvítězí nad zlem.: 1 (2.13%)

■ Jsou nevinné.: 1 (2.13%)

■ Šťastné konce: 1 (2.13%)

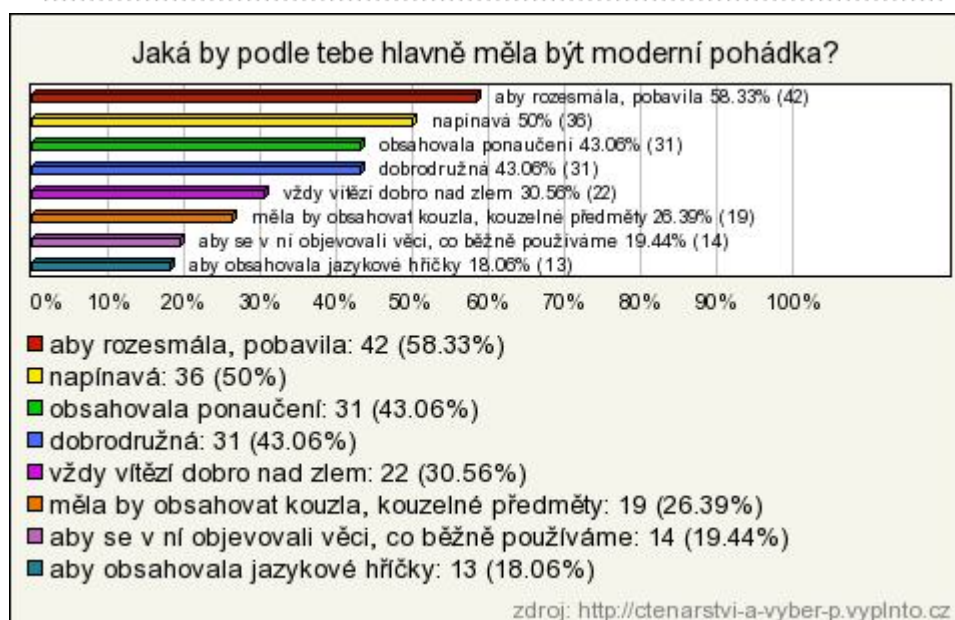
■ Nadpřirozené bytosti.: 1 (2.13%)

■ Ostatní odpovědi: 36 (77%)

zdroj: <http://ctenarstvi-a-vyber-p.vypinto.cz>

13. Jaká by podle tebe hlavně měla být moderní pohádka?
(nepovinná, seznam - alespoň jedna)

ODPOVĚĎ	POČET	LOKÁLNĚ	GLOBÁLNĚ	AKCE
aby rozesmála, pobavila	42	58.33%	53.85%	Filtruj
napínavá	36	50%	46.15%	Filtruj
obsahovala ponaučení	31	43.06%	39.74%	Filtruj
dobrodružná	31	43.06%	39.74%	Filtruj
vždy vítězí dobro nad zlem	22	30.56%	28.21%	Filtruj
měla by obsahovat kouzla, kouzelné předměty	19	26.39%	24.36%	Filtruj
aby se v ní objevovali věci, co běžně používáme	14	19.44%	17.95%	Filtruj
aby obsahovala jazykové hříčky	13	18.06%	16.67%	Filtruj

14. Podle čeho si vybíráš pohádkovou knihu? (nepovinná, delší text)

Aby to byla nějaká pátračka a na konci by bylo rozuzlení.

Kdysy to bylo podle obrázků, teď dávám přednost léty prověřeným autorům.

na přání syna

Názevů, obrázků.

o čem je.vzhledu knihy.cfc

Podle vzhledu obalu a jména knihy.

podle autora

podle autora a na doporučení ostatních

Podle autora,názvu knihy...

Podle doporučení knihovnic.

podle doporučení známých a kamarádů

podle doporučení, obalu

Podle fantazie...!!!!!!!

Podle ilustrací

Podle jejího obsahu - o čem je, podle autora a podle ilustrací

podle krásného nadpisu.cz

Podle krátkého obsahu na přebalu knihy. Když mě zaujme, přečtu si pohádku.

podle názvu

podle názvu

Podle názvu

podle názvu

podle názvu a obrázku na obálce knihy

Podle názvu a podle počtu listů v knize. Čím méně, tím lépe.

Podle názvu, obalu a obrázků.

Podle názvu, obsahu, obrázků - kvůli dětem.

Podle ničeho

podle obalu

Podle obalu.

podle obrázku

podle postav

Podle titulní stránky.....Názvu.....A rady :)

Podle toho jak se mi líbí ten příběh

podle toho o čem je a kdo v ní vystupuje...

Podle toho že se dobře čte.

podle ukázky

Podle věku a potřeb dítěte

Protože se mi moc líbila a protože jsou na konci na tom napsané povídky.

Protože se mi zalíbí.

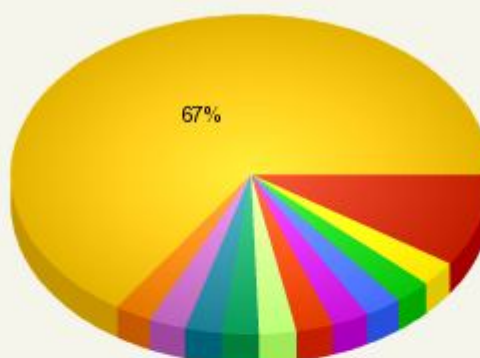
přečtu si první kapitolu a buď ano-ne

přečtu si první kapitolu a buď ano-ne

spíše podle autora

Ze ji třeba kamos poradil :-)

Podle čeho si vybíráš pohádkovou knihu?

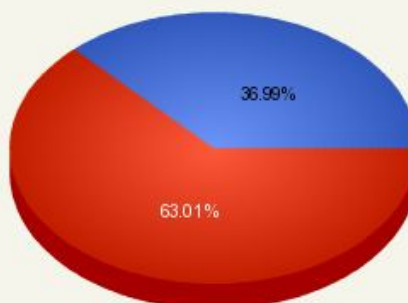
- podle názvu: 4 (9.52%)
- podle názvu a obrázku na obálce knihy: 1 (2.38%)
- Podle ilustrací: 1 (2.38%)
- podle autora: 1 (2.38%)
- podle autora a na doporučení ostatních: 1 (2.38%)
- podle doporučení, obalu: 1 (2.38%)
- Podle krátkého obsahu na přebalu knihy. Když mě zaujme, přečtu si pohádku.: 1 (2.38%)
- Když to bylo podle obrázků, teď dávám přednost léty prověřeným autorům.: 1 (2.38%)
- Podle jejího obsahu - o čem je, podle autora a podle ilustrací: 1 (2.38%)
- Podle názvu a podle počtu listů v knize. Čím méně, tím líp.: 1 (2.38%)
- Podle názvu, obalu a obrázků: 1 (2.38%)
- Ostatní odpovědi: 28 (67%)

zdroj: <http://ctenarstvi-a-vyber-p.vyplnto.cz>

15. Pohlaví (nepovinná, seznam - právě jedna)

ODPOVĚĎ	POČET	LOKÁLNĚ	GLOBÁLNĚ	AKCE	
žena	46	63.01%	58.97%	✓	✗
muž	27	36.99%	34.62%	✓	✗

Pohlaví

- žena: 46 (63.01%)
- muž: 27 (36.99%)

zdroj: <http://ctenarstvi-a-vyber-p.vyplnto.cz>

16. Kolik je ti let? (nepovinná, číslo)

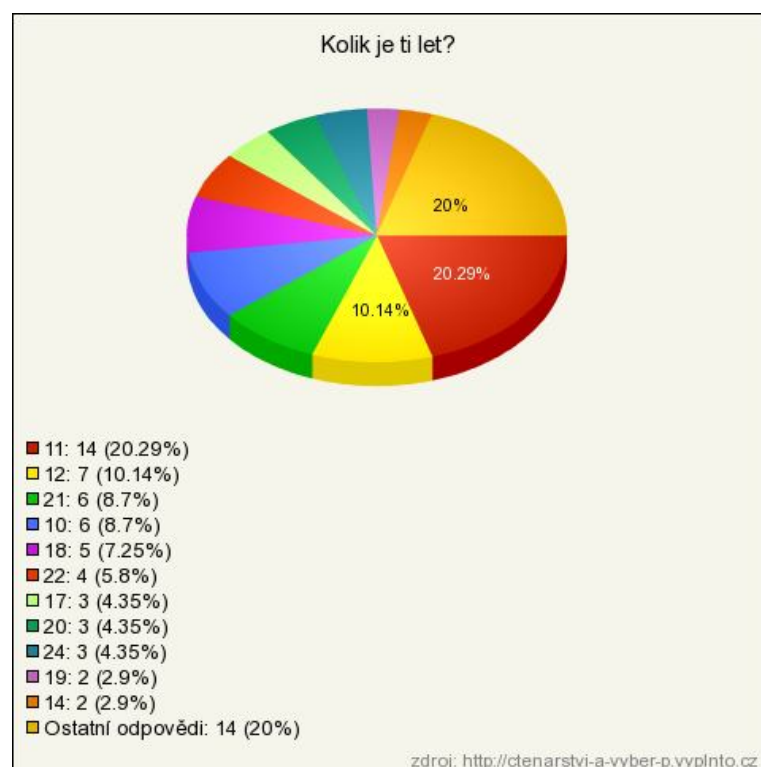
ODPOVĚĎ	POČET	LOKÁLNĚ	GLOBÁLNĚ	AKCE
11	8	18.6%	10.26%	✓✗
18	5	11.63%	6.41%	✓✗
21	4	9.3%	5.13%	✓✗
22	4	9.3%	5.13%	✓✗
12	3	6.98%	3.85%	✓✗
17	3	6.98%	3.85%	✓✗
20	2	4.65%	2.56%	✓✗
9	1	2.33%	1.28%	✓✗
55	1	2.33%	1.28%	✓✗
26	1	2.33%	1.28%	✓✗
<i>ostatní odpovědi</i>	11	25.58%	14.1%	

Statistická data byla pro následující výpočty očištěna o 5% hodnot z každé strany.

STATISTICKÁ POLOHA

HODNOTA

Průměr:	17.16
Minimum:	10
Maximum:	34
Variační rozpětí:	24
Rozptyl:	38.72
Směrodatná odchylka:	6.22
Medián:	17
Modus:	11

Zdroje respondentů

Níže uvedený seznam obsahuje odkazy na nejvýznamnější stránky, ze kterých přišli respondenti (dle refereru):

- *nezjištěno* (74.1%)
- [facebook.com](#) (4.9%)
- [google.cz](#) (3.5%)
- [search.seznam.cz](#) (3.5%)
- [vseborec.cz](#) (3.1%)
- [email.seznam.cz](#) (2.8%)
- [vyplnto.cz](#) (2.4%)

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Petra Chvatíková
Katedra:	Katedra českého jazyka a literatury
Vedoucí práce:	doc. PhDr. Vlasta Řeřichová, CSc.
Rok obhajoby:	2011

Název práce:	Proměny české autorské pohádky
Název v angličtině:	Transformation of the czech tale's authors
Anotace práce:	Bakalářská práce je zaměřena na stylistické a jazykové prostředky pěti autorských pohádek – Myši patří do nebe, Pohádky pro dobrodruhy, Lichožrouti, Lingvistické pohádky, U všech čertů. Výsledky z dotazníku pak shrnují výběr a znalost čtenářů pohádkových knih.
Klíčová slova:	Pohádka, Autorská pohádka, Moderní pohádka, Dětské čtenářství, Myši patří do nebe, Pohádky pro dobrodruhy, Lichožrouti, Lingvistické pohádky, U všech čertů.
Anotace v angličtině:	My bachelor thesis focuses on the stylistic and language tools of five main authors fairy-tales. Their names are “Myši patří do nebe, Pohádky pro dobrodruhy, Lichožrouti, Lingvistické pohádky, U všech čertů“. The results of the questionnaire show readers' target genre in the newest form of the given one.
Klíčová slova v angličtině:	fairy-tale, author fairy-tale, modern fairy-tale, children's reading, fairy-tales called: Myši patří do nebe, Pohádky pro dobrodruhy, Lichožrouti, Lingvistické pohádky, U všech čertů.
Přílohy vázané v práci:	Příloha 1: Fotografie autorů a obrázků z jejich knih Příloha 2: Dotazník o čtenářství a výběru pohádkových knih Příloha 3: Otázky s výsledky dotazníku z internetu
Rozsah práce:	43 stran
Jazyk práce:	Český jazyk